

Η μετάφραση αυτής της σελίδας είναι προϊόν αυτόματης μετάφρασης [Σύνδεσμος]. Οι αυτόματες μεταφράσεις μπορεί να περιέχουν σφάλματα που δυνητικά μειώνουν τη σαφήνεια και την ακρίβεια· ο Διαμεσολαβητής δεν φέρει καμία ευθύνη για τυχόν αποκλίσεις. Για πιο αξιόπιστες πληροφορίες και μεγαλύτερη νομική ασφάλεια, ανατρέξτε στην πρωτότυπη έκδοση που αγγλικά περιέχεται στον ανωτέρω σύνδεσμο. Για περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε τη [γλωσσική και μεταφραστική πολιτική \[Σύνδεσμος\]](#) μας.

Απόφαση στο OI/4/2021/MHZ σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και διασφαλίζει τη λογοδοσία σε σχέση με τις αυξημένες αρμοδιότητές του

Απόφαση

Υπόθεση OI/4/2021/MHZ - Εκκίνηση έρευνας στις 04/03/2021 - Απόφαση στις 17/01/2022
- Εμπλεκόμενο θεσμικό όργανο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής
(Δεν δικαιολογούνται περαιτέρω έρευνες) |

Στην παρούσα αυτεπάγγελη έρευνα αξιολογήθηκε ο τρόπος με τον οποίο ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα και τη διαφάνεια δυνάμει του κανονισμού 2019/1896 («κανονισμός Frontex»), ο οποίος διέυρνε την εντολή του Frontex.

Η έρευνα εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο ο Frontex διασφαλίζει τη διαφάνεια των «επιχειρησιακών σχεδίων» του, τα οποία καθορίζουν τις παραμέτρους των επιχειρήσεών του, και τον τρόπο με τον οποίο αποφασίζει να αναστείλει, να τερματίσει ή να μην ξεκινήσει μια δραστηριότητα λόγω ζητημάτων θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο της έρευνας αξιολογήθηκε επίσης η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα στις αναγκαστικές επιστροφές και οι κατευθυντήριες γραμμές του Frontex για τη διαδικασία ελέγχου των ατόμων που δεν διαθέτουν επίσημα έγγραφα και τα οποία διασχίζουν ή επιχειρούν να διασχίσουν παράνομα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Με βάση την έρευνα, η Διαμεσολαβητρια υπέβαλε σειρά προτάσεων προς τον Frontex, με σκοπό τη βελτίωση της λογοδοσίας του. Η Διαμεσολαβητρια ενθαρρύνει τον Frontex να είναι προορατικά διαφανής σε σχέση με τα επιχειρησιακά σχέδια και την ανάλυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην οποία βασίζεται ο εκτελεστικός διευθυντής του για την έναρξη, την αναστολή ή τον τερματισμό επιχειρήσεων. Προτείνει ο Frontex να εκδώσει ειδικές οδηγίες για τις «ομάδες

ελέγχου» που διεξάγουν συνεντεύξεις με πρόσφυγες. Η Διαμεσολαβήτρια ενθαρρύνει επίσης τον Frontex να βελτιώσει την παρακολούθηση των αναγκαστικών επιστροφών στις οποίες οι συνοδεύοντες επιστρέφοντες είναι προσωπικό του Frontex και να διασφαλίσει την καλύτερη υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιχειρήσεις παρακολούθησης.

Ιστορικό

1. Ο κανονισμός 2019/1896 [1] («κανονισμός Frontex») επέκτεινε την εντολή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex).
2. Ο κανονισμός Frontex περιλαμβάνει διάταξη για τη σύσταση ενιαίας υπηρεσίας επιβολής του νόμου υπό την ευθύνη του Frontex («το μόνιμο σώμα») [2] , η οποία μπορεί να αναπτυχθεί στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Το μόνιμο σώμα εκτελεί καθήκοντα που σχετίζονται με τη διαχείριση των συνόρων, τη διαχείριση της μετανάστευσης, τις ταχείες επεμβάσεις στα σύνορα και τις επιχειρήσεις επιστροφής, και διαθέτει ορισμένες εκτελεστικές εξουσίες [3] για τη διεξαγωγή των εργασιών αυτών.
3. Ο Frontex οργανώνει και συντονίζει επίσης επιχειρήσεις στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ στις οποίες συμμετέχουν ο Frontex και οι εθνικές αρχές με την ανάπτυξη τεχνικού εξοπλισμού, συνοριοφυλάκων ή και των δύο («κοινές επιχειρήσεις»).
4. Οι λεπτομέρειες αυτών των πράξεων καθορίζονται εκ των προτέρων στα «επιχειρησιακά σχέδια». [4] Τα σχέδια αυτά περιλαμβάνουν την περιγραφή των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων όλων των συμμετεχόντων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Συνοδεύονται από «εγχειρίδια για τα επιχειρησιακά σχέδια», τα οποία περιέχουν κατευθυντήριες γραμμές και περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις επιχειρησιακές δραστηριότητες, τις υπηρεσίες και τα προϊόντα, τις πλατφόρμες υποβολής εκθέσεων και άλλα θέματα. Ο Frontex δεν δημοσιεύει τα επιχειρησιακά σχέδια ή τα εγχειρίδια.
5. Ο κανονισμός Frontex επιβεβαιώνει επίσης τον ρόλο του Frontex στον συντονισμό όλων των αναγκαστικών επιστροφών της ΕΕ και εξουσιοδοτεί το προσωπικό του Frontex να ενεργεί τόσο ως «υπεύθυνος συνοδείας» όσο και ως «υπεύθυνος παρακολούθησης θεμελιωδών δικαιωμάτων» κατά τη διάρκεια των αναγκαστικών επιστροφών. Ο Frontex έχει επίσης την ευθύνη για τις οικειοθελείς επιστροφές.
6. Ο κανονισμός Frontex εξισορροπεί αυτόν τον διευρυμένο ρόλο με **πρόσθετες υποχρεώσεις διαφάνειας και εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα** . Για όλες τις δραστηριότητές του, ο Frontex πρέπει να εφαρμόζει υψηλά πρότυπα διαφάνειας, επιτρέποντας τον δημόσιο έλεγχο, και να διασφαλίζει τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων [5] .
7. Ο κανονισμός Frontex περιλαμβάνει ορισμένες εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα: στρατηγική και σχέδιο δράσης για τα θεμελιώδη δικαιώματα [6] · διαδικασία αναφοράς σοβαρών περιστατικών [7] · ενισχυμένο μηχανισμό καταγγελιών [8] · και έναν εποπτικό

μηχανισμό για τη χρήση βίας [9] .

8. Ο εκτελεστικός διευθυντής του Frontex υποχρεούται να αναστείλει, να τερματίσει ή να αποσύρει τη χρηματοδότηση οποιασδήποτε δραστηριότητας του Frontex, εάν κρίνει ότι υπάρχει κίνδυνος παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας που είναι σοβαρού χαρακτήρα ή ενδέχεται να συνεχιστούν. [10] Ο εκτελεστικός διευθυντής μπορεί επίσης να αποφασίσει να μην δρομολογήσει δραστηριότητα [11] όταν θεωρεί ότι ενδέχεται να υπάρχουν σοβαροί λόγοι για την αναστολή ή τον τερματισμό της δραστηριότητας, μετά την έναρξή της, λόγω παραβιάσεων θεμελιωδών δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας σοβαρού χαρακτήρα.

9. Οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να βασίζονται σε δεόντως αιτιολογημένους λόγους [12] και μπορούν να λαμβάνονται μόνο κατόπιν διαβούλευσης με τον Υπεύθυνο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Frontex (ΥΔΔ). Ο υπεύθυνος θεμελιωδών δικαιωμάτων ανέπτυξε τη «διαδικασία για τα θεμελιώδη δικαιώματα της δέουσας επιμέλειας». Μέσω αυτής της διαδικασίας, ο FRO παρέχει συμβουλές στον εκτελεστικό διευθυντή προτού λάβει αποφάσεις για την έναρξη νέας δραστηριότητας ή αποφάσεις αναστολής, ανάκλησης ή παύσης μιας συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

10. Κάθε επιχείρηση επιστροφής που οργανώνεται ή συντονίζεται από τον Frontex θα πρέπει να παρακολουθείται βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων [13] .

11. Οι επιχειρήσεις επιστροφής περιλαμβάνουν τόσο συνοδούς, οι οποίοι πραγματοποιούν την επιστροφή, όσο και παρατηρητές, οι οποίοι παρακολουθούν τη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα . *Για τις επιστροφές που οργανώνονται από τα κράτη μέλη*, οι συνοδοί είναι μέλη του εθνικού φορέα που διεξάγει την επιχείρηση επιστροφής, ενώ οι παρατηρητές είναι μέλη άλλου εθνικού φορέα ή άλλου οργανισμού. *Οι επιστροφές που οργανώνει και συντονίζει ο Frontex* παρακολουθούνται από τους εθνικούς φορείς παρακολούθησης [14] , σύμφωνα με την οδηγία για τις επιστροφές [15] . Ο Frontex έχει επίσης δημιουργήσει μια εφεδρεία παρατηρητών αναγκαστικής επιστροφής [16] , οι οποίοι προέρχονται από εθνικούς φορείς, αλλά περιλαμβάνουν επίσης παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex (επί του παρόντος πέντε) [17] . Σύμφωνα με τον κανονισμό Frontex, στις επιστροφές που συντονίζονται/διοργανώνονται από τον Frontex, τόσο οι συνοδοί όσο και οι παρατηρητές μπορούν να είναι μέλη του προσωπικού του Frontex. Ο κανονισμός Frontex ορίζει ότι όλοι οι παρατηρητές, συμπεριλαμβανομένων των «επιθεωρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων» του Frontex, θα πρέπει να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τις δραστηριότητες αυτές.

12. Όταν τα άτομα διασχίζουν ή επιχειρούν να διασχίσουν τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ παράτυπα, μπορούν να υποβληθούν σε διαδικασίες «ελέγχου» πριν από οποιαδήποτε αίτηση ασύλου, ιδίως όταν δεν διαθέτουν επίσημα έγγραφα. Το προσωπικό του Frontex μπορεί να συνδράμει τα κράτη μέλη στις διαδικασίες ταυτοποίησης μέσω του ελέγχου ιθαγένειας, της ενημέρωσης [18] , της καταχώρισης και της λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων. Το προσωπικό του Frontex παρέχει επίσης εμπειρογνωμοσύνη σχετικά με την προέλευση και την ειλικρίνεια των εγγράφων που υποβάλλονται από τους μετανάστες. Οι συνεντεύξεις προσυμπτωματικού ελέγχου μπορούν να πραγματοποιηθούν παρουσία εμπειρογνώμονα που είναι εξοικειωμένος

με τις πολιτιστικές απαιτήσεις του ερωτώμενου (ένας «πολιτιστικός εμπειρογνώμονας» [19]), αλλά αυτό δεν συμβαίνει πάντα.

Η έρευνα

13. Κατά τη διάρκεια αυτής της έρευνας, η Διαμεσολαβήτρια αξιολόγησε τον τρόπο με τον οποίο ο Frontex συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις διαφάνειας που υπέχει και τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζει ορισμένες εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα στο πλαίσιο του κανονισμού Frontex [20] .

14. Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, η Διαμεσολαβήτρια ζήτησε από τον Frontex να απαντήσει σε σειρά ερωτήσεων που αφορούν διάφορες πτυχές του έργου του [21] , μεταξύ των οποίων:

- τη διαφάνεια των επιχειρησιακών σχεδίων και εγχειριδίων για κοινές επιχειρήσεις,
- τις ανησυχίες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τον ρόλο του εκτελεστικού διευθυντή,
- την παρακολούθηση των επιστροφών και τις διατάξεις για τα ευάλωτα άτομα, και
- τις οδηγίες προς τις «ομάδες στήριξης της διαχείρισης της μετανάστευσης» για τη διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως κατά τον έλεγχο των μεταναστών.

Η Διαμεσολαβήτρια διαβίβασε την απάντηση του Frontex στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης για τις παρατηρήσεις τους. Οι απαντήσεις τους δημοσιεύθηκαν στον ιστότοπο του Διαμεσολαβητή [22] . Ο Διαμεσολαβητής επιθεώρησε επίσης τα σχετικά έγγραφα που είχε στην κατοχή του ο Frontex [23] .

Το παράρτημα 1 της παρούσας απόφασης περιέχει λεπτομερή έκθεση της έρευνας, συμπεριλαμβανομένων των ερωτήσεων του Διαμεσολαβητή, των απαντήσεων του Frontex, των παρατηρήσεων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και της λεπτομερούς αξιολόγησης του Διαμεσολαβητή.

Επισκόπηση της αξιολόγησης του Διαμεσολαβητή

Δημοσίευση επιχειρησιακών σχεδίων και εγχειριδίων για κοινές επιχειρήσεις

15. Οι μηχανισμοί λογοδοσίας που εφαρμόζονται στις κοινές επιχειρήσεις του Frontex μπορούν να είναι αποτελεσματικοί μόνον εφόσον ο Frontex παρέχει επαρκή διαφάνεια ώστε να καθίσταται δυνατός ο ανεξάρτητος έλεγχος. Οι κοινές επιχειρήσεις περιλαμβάνουν πολλαπλούς συμμετέχοντες που έχουν διαφορετικές υποχρεώσεις και ενδέχεται να εκτείνονται σε διαφορετικές δικαιοδοσίες. Σε περίπτωση παραβίασης, η φύση αυτών των επιχειρήσεων δυσχεραίνει τον προσδιορισμό του τελικού υπεύθυνου.

16. Με βάση την απάντηση του Frontex [24] , ο Διαμεσολαβητής είναι της άποψης ότι η δημοσίευση ακριβών, λεπτομερών, έγκαιρων και ολοκληρωμένων περιλήψεων των επιχειρησιακών σχεδίων προηγούμενων και τρεχουσών επιχειρήσεων θα μπορούσε να πληροί τις απαιτήσεις διαφάνειας, να διευκολύνει τον έλεγχο και τη λογοδοσία και, σε τελική ανάλυση, να παρέχει μεγαλύτερη νομιμότητα για τις επιχειρήσεις. Οι πληροφορίες που είναι χρήσιμες για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα θα πρέπει να εξαιρούνται από

τις εν λόγω περιλήψεις μόνον εάν η δημοσίευσή τους θα ήταν επιζήμια για τα καθήκοντα του Frontex, και ιδίως για τον στόχο μιας συγκεκριμένης επιχείρησης.

17. Ομοίως, ο Frontex θα μπορούσε να δημοσιεύσει επισκόπηση των αρμοδιοτήτων των διαφόρων κατηγοριών συμμετεχόντων στις επιχειρήσεις [25] , οι οποίες περιλαμβάνονται στα εγχειρίδια των επιχειρησιακών σχεδίων [26] .

Προσδιορισμός των ανησυχιών για τα θεμελιώδη δικαιώματα και των μέσων έννομης προστασίας για παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων

18. Η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι η διαδικασία δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα συνιστά κατάλληλο προληπτικό εργαλείο, ιδίως εάν λαμβάνεται δεόντως υπόψη από τον εκτελεστικό διευθυντή στις αποφάσεις σχετικά με την αναστολή, τον τερματισμό ή την ανάκληση της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων του Frontex για τις οποίες υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα [27] . Καθορίζει χρονοδιάγραμμα για τις γνωμοδοτήσεις του ΥΠΑ και καθορίζει σαφή κριτήρια για την έκδοση αρνητικής γνώμης από τον ΥΚΑ [28] . Παρέχει επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα χρησιμοποιώντας τους καταλόγους ελέγχου. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται υπόψη από τον ΥΔ περιλαμβάνουν τις εκθέσεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Ωστόσο, η διαδικασία δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα δεν αναφέρει ότι η αξιολόγηση του ΥΔ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εκθέσεις των εθνικών φορέων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως οι διαμεσολαβητές [29] . Αυτό πρέπει να διορθωθεί.

Παρακολούθηση των επιστροφών και των διατάξεων για τα ευάλωτα άτομα

19. Ο Διαμεσολαβητής είναι της άποψης ότι οι παρατηρητές που παρακολουθούν όχι μόνο τους συνοδούς από συγκεκριμένο κράτος μέλος, αλλά και τους συνοδούς του Frontex θα πρέπει να προέρχονται από ανεξάρτητο φορέα. Ο Frontex θα μπορούσε να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη μέσω του διοικητικού συμβουλίου να ορίσουν τους υφιστάμενους ανεξάρτητους φορείς παρακολούθησης ως παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής και να διευρύνουν όσο το δυνατόν περισσότερο τις ελεγκτικές τους αρμοδιότητες [30] .

20. Επιπλέον, για να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία των παρατηρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex που παρακολουθούν τις επιστροφές, ο Frontex θα πρέπει να διασφαλίζει ότι δεν τους δίνονται οδηγίες από άλλα μέλη του προσωπικού του Frontex. Θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους ανεμπόδιστα σε κάθε στάδιο της επιχείρησης επιστροφής. Αυτό θα πρέπει να διευκρινίζεται στα επιχειρησιακά σχέδια.

21. Ο Διαμεσολαβητής επισημαίνει ότι, όταν οι διαμεσολαβητές ενεργούν ως παρατηρητές, περιλαμβάνουν τα σχετικά πορίσματα στις ετήσιες εκθέσεις τους, οι οποίες υποβάλλονται στα

εθνικά κοινοβούλια. Μπορούν επίσης να δημοσιεύουν αναφορές σχετικά με μια συγκεκριμένη επιστροφή, σε ανωνυμοποιημένη έκδοση. Ο Frontex θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο υιοθέτησης της ίδιας πρακτικής όσον αφορά τις επιχειρήσεις στις οποίες οι παρατηρητές (εθνικοί παρατηρητές από την εφεδρεία και παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων που ενεργούν ως παρατηρητές επιστροφής) υποβάλλουν τις εκθέσεις τους σε αυτόν και στον ΥΔ.

Οδηγίες προς τις «ομάδες στήριξης της διαχείρισης της μετανάστευσης» για τη διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως κατά τον έλεγχο των μεταναστών

22. Η διαδικασία ελέγχου θα πρέπει να είναι αρκετά μακρά ώστε να διασφαλίζεται ότι μπορούν να εντοπιστούν σημαντικές πληροφορίες, όχι μόνο σχετικά με την ταυτότητα των ατόμων, αλλά και σχετικά με πιθανά τρωτά σημεία. Δεδομένης της ευαισθησίας των καταστάσεων αυτών, πρέπει να δοθεί επαρκής χρόνος στους μετανάστες και ενδέχεται να χρειάζονται ψυχολογική βοήθεια για να είναι σε θέση να επικοινωνούν σωστά κατά τη διάρκεια των εν λόγω διαδικασιών. [31] Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις δραστηριότητες διαλογής, οι οποίες περιλαμβάνονται στα εγχειρίδια των επιχειρησιακών σχεδίων, θα μπορούσαν να είναι πιο σαφείς από την άποψη αυτή. Θα μπορούσαν επίσης να είναι λεπτομερέστερες όσον αφορά τις ειδικές ανάγκες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την καταχώριση ανηλίκων [32] .

23. Οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν ότι, κατά τη διάρκεια του ελέγχου ελέγχου, το προσωπικό του Frontex θα πρέπει να παρέχει στους μετανάστες βασικές πληροφορίες σχετικά με τη διεθνή προστασία. Για τον σκοπό αυτό, η Διαμεσολαβητρία θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο να διατίθενται στους χώρους διαλογής, σε όσο το δυνατόν περισσότερες γλώσσες, φυλλάδια, φυλλάδια και άλλες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων άσυλο. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα μπορούσαν να το διευκρινίσουν αυτό και να ορίζουν ότι το προσωπικό του Frontex θα πρέπει να ζητεί από τις εθνικές αρχές να το διασφαλίσουν αυτό [33] .

Συμπέρασμα

Η έρευνα εντόπισε τομείς στους οποίους ο Frontex θα μπορούσε να επιφέρει βελτιώσεις.

Προτάσεις για βελτίωση

Ο Frontex θα πρέπει να διασφαλίζει μια πιο προορατική προσέγγιση όσον αφορά τη διαφάνεια, συμπεριλαμβανομένης της δημοσίευσης εγγράφων που απαιτούνται για την κατανόηση των αντίστοιχων ρόλων και αρμοδιοτήτων των φορέων που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις του. Αυτό περιλαμβάνει περιλήψεις των επιχειρησιακών σχεδίων και περιλήψεις τμημάτων των εγχειριδίων των επιχειρησιακών σχεδίων.

II. Κατά τη διεξαγωγή της «**διαδικασίας** δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα», ο υπεύθυνος θεμελιωδών δικαιωμάτων (FRO) θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις σχετικές εκθέσεις των εθνικών φορέων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως οι διαμεσολαβητές. Ο Frontex θα πρέπει να δημοσιεύει στον ιστότοπό του περίληψη της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα και, μόλις εγκριθεί, των κανόνων του σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο εκτελεστικός διευθυντής λαμβάνει αποφάσεις αναστολής, διακοπής ή ανάκλησης της χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Frontex για τις οποίες υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ο Frontex θα πρέπει επίσης να δημοσιεύει την απάντηση του εκτελεστικού διευθυντή σε κάθε αρνητική γνώμη του υπεύθυνου θεμελιωδών δικαιωμάτων σχετικά με προγραμματισμένη δραστηριότητα. Η ετήσια έκθεση του FRO θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στα μέτρα μετριασμού που πρότεινε ο FRO σε σχέση με προηγούμενες πράξεις.

III. Ο Frontex θα πρέπει να καταστήσει σαφές, μέσω κατάρτισης και με άλλα διαθέσιμα μέσα, ότι οι παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής από την εφεδρεία του θα πρέπει να αναφέρουν κάθε περιστατικό που παρατηρούν, ανεξάρτητα από το αν αφορά τους υπαλλήλους από το κράτος μέλος στο οποίο είναι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση, άλλο κράτος μέλος ή τον Frontex. Ο Frontex θα πρέπει να επιδιώξει τη συμφωνία των κρατών μελών για την εφαρμογή του. Οι «επιτηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων» του Frontex που ενεργούν ως παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής θα πρέπει να εκπαιδεύονται σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής του υψηλότερου επιπέδου αντικειμενικότητας. Δεν θα πρέπει να είναι υπεύθυνοι για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη συμπεριφορά των συνοδών του Frontex, όταν ενδέχεται να υπάρχει κίνδυνος έλλειψης αντικειμενικότητας. Ο Frontex θα πρέπει να δημοσιεύει στον ιστότοπό του ανωνυμοποιημένη έκδοση των εκθέσεων των παρατηρητών αναγκαστικής επιστροφής μετά από κάθε επιχείρηση επιστροφής.

IV. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τους «αξιωματικούς ελέγχου» θα πρέπει να αναφέρουν το χρονοδιάγραμμα για τη «διαδικασία ελέγχου» και να παρέχουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο καταχώρισης των ανηλίκων και τεκμηρίωσης των απαντήσεων σε ερωτήσεις που τίθενται κατά τη διαδικασία ελέγχου. Οι υπάλληλοι του Frontex θα πρέπει να απαιτούν την παρουσία «πολιτισμικού εμπειρογνώμονα» κατά τη διάρκεια του ελέγχου ελέγχου και το κράτος μέλος υποδοχής να διαθέτει σε όσο το δυνατόν περισσότερες γλώσσες πληροφορίες σχετικά με τις εφαρμοστέες διαδικασίες.

Emily O'Reilly Ευρωπαϊά Διαμεσολαβήτρια

Στρασβούργο, 17/01/2022

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

Παράρτημα 1

Το παρόν παράρτημα περιέχει απολογισμό της έρευνας και των πορισμάτων του Διαμεσολαβητή. Κάθε τμήμα είναι διαρθρωμένο ως εξής:

- Ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή προς τον Frontex
- Απαντήσεις του Frontex
- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ των Πολιτών
- Ανάλυση του Διαμεσολαβητή (συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για βελτίωση)

Διαφάνεια των επιχειρησιακών σχεδίων και εγχειριδίων για κοινές επιχειρήσεις

Ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή

1. Η Διαμεσολαβήτρια ρώτησε αν ο Frontex θα μπορούσε να δημοσιεύσει επιχειρησιακά σχέδια και εγχειρίδια για κοινές επιχειρήσεις, ώστε να μπορέσει το κοινό να κατανοήσει ποιος είναι υπεύθυνος για τις πτυχές αυτών των επιχειρήσεων.

Απάντηση του Frontex

2. Ο Frontex εξήγησε ότι κάθε επιχειρησιακό σχέδιο αποτελείται από ένα γενικό μέρος και ένα «ειδικό σχέδιο δραστηριοτήτων».

3. Το γενικό μέρος, το οποίο είναι συνήθως το ίδιο για όλες τις επιχειρήσεις, περιγράφει τις ευθύνες όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα. Περιλαμβάνει οδηγίες σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης της διαφύλαξης των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Τα ειδικά σχέδια δραστηριοτήτων περιλαμβάνουν διατάξεις για κάθε κοινή επιχείρηση.

Ο Frontex δήλωσε ότι «λόγω της φύσης της δραστηριότητας, το πλήρες περιεχόμενο των επιχειρησιακών σχεδίων για εν εξελίξει κοινές επιχειρήσεις δεν μπορεί να αποκαλυφθεί». Ο Frontex επισυνάπτει στην απάντησή του αποσπάσματα του γενικού μέρους, δύο κώδικες δεοντολογίας που περιλαμβάνονται ως παραρτήματα στο γενικό μέρος [34], και ένα παράδειγμα «εγχειριδίου για το επιχειρησιακό σχέδιο» (το οποίο περιλαμβάνεται επίσης ως παράρτημα στο γενικό μέρος του σχεδίου). Ο Frontex διευκρίνισε ότι το εγχειρίδιο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εμπιστευτικό.

Σχόλια από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

4. Η επιτροπή Meijers ανέφερε ότι τα επιχειρησιακά σχέδια δεν δημοσιοποιούνται καν εν μέρει

κατά τη διάρκεια των εν εξελίξει κοινών επιχειρήσεων. Για τις ολοκληρωμένες επιχειρήσεις, ο Frontex ουδέποτε δημοσίευσε τα εν λόγω σχέδια με δική του πρωτοβουλία. Ωστόσο, έχει δημοσιοποιήσει σε μεγάλο βαθμό αντίγραφα των επιχειρησιακών σχεδίων κατόπιν αιτήματος.

Αξιολόγηση της Διαμεσολαβήτριας

5. Στα σχετικά τμήματα του δικτυακού τόπου του Frontex σχετικά με το μητρώο εγγράφων και τα βασικά έγγραφα [35] , δεν γίνεται αναφορά σε επιχειρησιακά σχέδια, εκθέσεις αξιολόγησης για κοινές επιχειρήσεις ή περιλήψεις των δύο. Ο Frontex δημοσιεύει μόνο τους κώδικες δεοντολογίας [36] , οι οποίοι επισυνάπτονται στα επιχειρησιακά σχέδια.
6. Ορισμένα μέρη των επιχειρησιακών σχεδίων καθορίζουν τον ακριβή ρόλο και τα καθήκοντα όλου του προσωπικού που συμμετέχει στις κοινές επιχειρήσεις του Frontex [37] . Τα μέρη αυτά είναι ζωτικής σημασίας για τον προσδιορισμό του βαθμού στον οποίο τα μέλη του προσωπικού είναι υπεύθυνα για πιθανές παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
7. Οι μηχανισμοί λογοδοσίας που εφαρμόζονται στις κοινές επιχειρήσεις του Frontex μπορούν να είναι αποτελεσματικοί μόνον εφόσον ο Frontex παρέχει επαρκή διαφάνεια ώστε να καθίσταται δυνατός ο ανεξάρτητος έλεγχος. Οι κοινές επιχειρήσεις περιλαμβάνουν πολλαπλούς συμμετέχοντες που έχουν διαφορετικές υποχρεώσεις και ενδέχεται να εκτείνονται σε διαφορετικές δικαιοδοσίες. Σε περίπτωση παραβίασης, η φύση αυτών των επιχειρήσεων δυσχεραίνει τον προσδιορισμό του τελικώς υπεύθυνου.
8. Ο κανονισμός Frontex [38] ορίζει ότι ο Frontex δεν μπορεί να αποκαλύψει επιχειρησιακές πληροφορίες οι οποίες, εάν δημοσιοποιηθούν, θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων των επιχειρήσεων. Ωστόσο, ο κανονισμός Frontex [39] ορίζει επίσης ότι ο Frontex θα πρέπει να δημοσιεύει « *ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με προηγούμενες και τρέχουσες κοινές επιχειρήσεις* » .
9. Με βάση την απάντηση του Frontex [40] , ο Διαμεσολαβητής είναι της άποψης ότι η δημοσίευση ακριβών, λεπτομερών, έγκαιρων και ολοκληρωμένων *περιλήψεων* των επιχειρησιακών σχεδίων προηγούμενων και τρεχουσών επιχειρήσεων θα μπορούσε να πληροί τις απαιτήσεις διαφάνειας, να διευκολύνει τον έλεγχο και τη λογοδοσία και, εν τέλει, να παρέχει μεγαλύτερη νομιμότητα για τις επιχειρήσεις. Οι πληροφορίες που είναι χρήσιμες για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα θα πρέπει να εξαιρούνται από τις εν λόγω περιλήψεις μόνον εάν η δημοσίευσή τους θα ήταν επιζήμια για τα καθήκοντα του Frontex, και ιδίως για τον στόχο μιας συγκεκριμένης επιχείρησης.
10. Ομοίως, ο Frontex θα μπορούσε να δημοσιεύσει επισκόπηση των αρμοδιοτήτων των διαφόρων κατηγοριών συμμετεχόντων στις επιχειρήσεις [41] οι οποίες περιλαμβάνονται στα εγχειρίδια των επιχειρησιακών σχεδίων [42] .
11. Η Διαμεσολαβήτρια προτείνει ο **Frontex να διασφαλίσει μια πιο προορατική προσέγγιση όσον αφορά τη διαφάνεια, συμπεριλαμβανομένης της δημοσίευσης**

εγγράφων που απαιτούνται για την κατανόηση των αντίστοιχων ρόλων και αρμοδιοτήτων των φορέων που συμμετέχουν στις δραστηριότητές του. Αυτό περιλαμβάνει περιλήψεις των επιχειρησιακών σχεδίων και περιλήψεις τμημάτων των εγχειριδίων των επιχειρησιακών σχεδίων.

Προσδιορισμός των ανησυχιών για τα θεμελιώδη δικαιώματα και των μέσων έννομης προστασίας για παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων

Ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή

12. Η Διαμεσολαβήτρια ζήτησε από τον Frontex (i) τις διαδικασίες και τα κριτήρια που χρησιμοποιεί ο Frontex για τον εντοπισμό καταστάσεων στις οποίες μια δραστηριότητα θα μπορούσε να οδηγήσει σε σοβαρές παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας, και (ii) αν οι αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων ή οι απόψεις ενός διαμεσολαβητή/εθνικού φορέα ανθρωπίνων δικαιωμάτων χρησιμεύουν επίσης ως κριτήριο για τον εντοπισμό παραβιάσεων. [43] Ο Διαμεσολαβητής ρώτησε επίσης ποια άλλα μέτρα προτίθεται να συμβάλει στην αποκατάσταση των παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και/ή των υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας, όταν ο εκτελεστικός διευθυντής έχει αποφασίσει να αναστείλει ή να τερματίσει μια επιχείρηση.

Απάντηση του Frontex

13. Ο Frontex δήλωσε ότι, το 2020, ο υπεύθυνος θεμελιωδών δικαιωμάτων ανέπτυξε τη «διαδικασία για τα θεμελιώδη δικαιώματα της δέουσας επιμέλειας». Η διαδικασία δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα έχει σχεδιαστεί κατά τρόπον ώστε να επιτρέπει στον υπεύθυνο θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex να παρέχει συμβουλές στον εκτελεστικό διευθυντή προτού λάβει αποφάσεις για την έναρξη νέας δραστηριότητας ή αποφάσεις αναστολής, ανάκλησης ή τερματισμού μιας συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Η αξιολόγηση του FRO βασίζεται σε πληροφορίες από διεθνείς οργανισμούς, θεσμικά όργανα της ΕΕ [44], αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων και αποφάσεις ή πληροφορίες από εθνικούς οργανισμούς ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο FRO εξετάζει επίσης την ουσία και την παρακολούθηση των «εκθέσεων σοβαρών περιστατικών» [45] και των καταγγελιών που υποβάλλονται σε συγκεκριμένο επιχειρησιακό τομέα. Ο ΥΔ θα συστήσει την παύση, την ανάκληση ή την αναστολή μιας δραστηριότητας εάν οι εικαζόμενες παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι διαρκούς ή σοβαρής φύσης [46], συμπεριλαμβανομένων των πράξεων για τις οποίες τα κράτη υποχρεούνται (σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) να κινηθούν ποινικές διώξεις.

14. Ο Frontex δήλωσε ότι ο FRO κατάρτισε «Κατάλογο μέτρων» για τον μετριασμό των κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα που εντοπίζουν στο πλαίσιο της αξιολόγησής τους. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν εξατομικευμένη κατάρτιση στον τομέα των θεμελιωδών

δικαιωμάτων και ευαισθητοποίηση σχετικά με ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων στον Frontex. Ο εκτελεστικός διευθυντής μπορεί να εφαρμόζει μέτρα που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο, αλλά πρέπει να ενημερώνει το διοικητικό συμβούλιο για τα μέτρα αυτά και να τα αιτιολογεί.

15. Ο κανονισμός Frontex δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο ο εκτελεστικός διευθυντής μπορεί να επανενεργοποιήσει μια επιχείρηση που έχει ανασταλεί ή τερματιστεί. Ωστόσο, αναφέρει [47] ότι ο εκτελεστικός διευθυντής έχει το δικαίωμα να αξιολογεί, πριν από οποιαδήποτε επιχειρησιακή δραστηριότητα, εάν υπάρχουν παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων ή των υποχρεώσεων διεθνούς προστασίας που είναι σοβαρής φύσης ή ενδέχεται να συνεχιστούν. Η δραστηριότητα μπορεί να αποκατασταθεί εάν παύσουν να υφίστανται οι λόγοι που οδήγησαν στην αναστολή ή τον τερματισμό μιας δραστηριότητας. Ως εκ τούτου, ο Frontex πρέπει να παρακολουθεί και να αξιολογεί συνεχώς την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα στην οποία λαμβάνει χώρα η δραστηριότητα.

Σχόλια από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

16. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE) εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Για να είναι αποτελεσματική η αντιμετώπιση των παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μια τέτοια διαδικασία πρέπει να λειτουργεί γρήγορα και με διαφάνεια, αλλά δεν είναι σαφές ότι αυτό συμβαίνει. Οι πληροφορίες σχετικά με τις περιστάσεις που θα μπορούσαν να ενεργοποιήσουν τη διαδικασία δέουσας επιμέλειας των θεμελιωδών δικαιωμάτων θα πρέπει να δημοσιοποιούνται. Το ECRE και η επιτροπή Meijers εξέφρασαν την άποψη ότι οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να ενημερώνουν τόσο για το κατά πόσον ενεργοποιείται η διαδικασία όσο και για τον τρόπο υλοποίησής της, δεδομένου ότι οι πληροφορίες αυτές μπορεί συχνά να είναι πιο έγκαιρες και αξιόπιστες από άλλες πηγές.

17. Σε περίπτωση που ο εκτελεστικός διευθυντής και το διοικητικό συμβούλιο δεν ενεργήσουν, μετά τη σύσταση του FRO [48], ο εκτελεστικός διευθυντής θα πρέπει να απαντά στον FRO εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, να εξηγεί τους λόγους απόρριψης σύστασης και να καλεί τον FRO για ανταλλαγή απόψεων επί του θέματος. Ο ΥΑΠ θα μπορούσε να ενημερώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εάν δεν είναι ικανοποιημένος με τους λόγους.

18. Η διαδικασία δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα είδη δραστηριοτήτων που διεξάγονται από τον Frontex, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων εναέριας υποστήριξης και υποστήριξης σε τρίτες χώρες.

Αξιολόγηση της Διαμεσολαβήτριας

19. Ο κανονισμός Frontex [49] απαιτεί από τον εκτελεστικό διευθυντή να συμβουλευέται τον FRO προτού λάβει αποφάσεις για αναστολή, παύση ή μη έναρξη δραστηριοτήτων. Ωστόσο, δεν

διευκρινίζει τον ρόλο που διαδραματίζει εν προκειμένω ο ΥΑΠ. Επιπλέον, οι λόγοι για και κατά των αποφάσεων αυτών και τα εξεταζόμενα αποδεικτικά στοιχεία θα πρέπει να κοινοποιούνται στο κοινό.

20. Η Διαμεσολαβήτρια αναγνωρίζει τη σημασία μιας γραπτής διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας ο ΥΠΑ παρέχει συμβουλές στον εκτελεστικό διευθυντή σχετικά με πιθανούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα στις επιχειρήσεις του Frontex [50] .

21. Η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι η διαδικασία δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα συνιστά κατάλληλο προληπτικό εργαλείο, εάν ληφθεί δεόντως υπόψη στους κανόνες του Frontex σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο εκτελεστικός διευθυντής λαμβάνει αποφάσεις αναστολής, τερματισμού ή ανάκλησης της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων του Frontex για τις οποίες υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα [51] . Καθορίζει χρονοδιάγραμμα για τις γνωμοδοτήσεις του ΥΠΑ και καθορίζει σαφή κριτήρια για την έκδοση αρνητικής γνώμης από τον ΥΚΑ. [52] Παρέχει επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα χρησιμοποιώντας τους καταλόγους ελέγχου. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται υπόψη από τον ΥΔ περιλαμβάνουν τις εκθέσεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Ωστόσο, η διαδικασία δέουσας επιμέλειας των θεμελιωδών δικαιωμάτων δεν αναφέρει ότι η αξιολόγηση του ΥΔ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εκθέσεις εθνικών φορέων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως οι διαμεσολαβητές [53] . Αυτό πρέπει να διορθωθεί.

22. Επιπλέον, η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι θα πρέπει να δημοσιευθεί περιγραφή της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα στο τμήμα του FRO του δικτυακού τόπου του Frontex. Η περιγραφή αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει τα κριτήρια στα οποία ο ΥΑΠ βασίζεται στις αρνητικές γνώμες, όπως περιγράφεται στη διαδικασία δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και τα στάδια της διαδικασίας.

23. Επιπλέον, όταν ο εκτελεστικός διευθυντής αποφασίζει να δρομολογήσει ή να μην αναστείλει ή να τερματίσει μια επιχείρηση παρά τη γνώμη του FRO που διαπιστώνει κινδύνους σοβαρών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ο εκτελεστικός διευθυντής θα πρέπει να παρέχει και να δημοσιεύει απάντηση στην οποία εξηγεί την εν λόγω απόφαση. Η Διαμεσολαβήτρια σημειώνει ότι, στην ετήσια έκθεση του 2020, ο ΥΔ παραπέμπει στη γνώμη της ότι η έναρξη των ταχειών συνοριακών παρεμβάσεων στον Έβρο θα μπορούσε να οδηγήσει σε σοβαρούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα [54] . Ωστόσο, το ECRE επισήμανε ότι η εν λόγω επιχείρηση βρίσκεται σε εξέλιξη.

24. Ο Διαμεσολαβητής προτείνει, κατά τη διεξαγωγή της «διαδικασίας δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα», ο υπεύθυνος θεμελιωδών δικαιωμάτων να λαμβάνει υπόψη τις σχετικές εκθέσεις των εθνικών φορέων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως οι διαμεσολαβητές. Ο Frontex θα πρέπει να δημοσιεύει στον ιστότοπό του περίληψη της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας για τα θεμελιώδη δικαιώματα και των κανόνων του σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο εκτελεστικός διευθυντής λαμβάνει αποφάσεις αναστολής, διακοπής ή ανάκλησης της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων του Frontex για τις οποίες υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ο Frontex θα

πρέπει επίσης να δημοσιεύει την απάντηση του εκτελεστικού διευθυντή σε κάθε αρνητική γνώμη του υπεύθυνου θεμελιωδών δικαιωμάτων σχετικά με προγραμματισμένη δραστηριότητα.

25. Τα μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα, τα οποία προσδιορίζονται ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης του FRO, ενδέχεται να διαφέρουν. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται σε διάφορες γνώμες και παρατηρήσεις που εξέδωσε ο ΥΑ, όπως «εκφράσεις ανησυχίας» [55], παρατηρήσεις σχετικά με την ανάπτυξη παρατηρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων, στοιχεία για επιχειρησιακά σχέδια και εκθέσεις του ΥΑ προς το διοικητικό συμβούλιο. Η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι η ετήσια έκθεση του ΥΔ θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στα μέτρα μετριασμού που πρότεινε ο ΥΑΠ σε σχέση με προηγούμενες επιχειρήσεις [56].

Παρακολούθηση των επιστροφών και των διατάξεων για τα ευάλωτα άτομα

Προστασία των ευάλωτων ατόμων στις οικειοθελείς επιστροφές

Ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή

26. Η Διαμεσολαβήτρια ρώτησε αν ο νέος ρόλος του στην παροχή βοήθειας στους εκούσιους επαναπατριζόμενους στη φάση «μετά την άφιξη»/«μετά την επιστροφή» [57] διαθέτει εκτελεστικούς κανόνες, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τα ευάλωτα άτομα.

Απάντηση του Frontex

27. Απαντώντας, ο Frontex ανέφερε ότι οι εθνικές αρχές των κρατών μελών είναι αποκλειστικά υπεύθυνες να υποδείξουν ποιος δικαιούται να λάβει «στήριξη επανένταξης» μετά την επιστροφή τους, καθώς και τη μορφή που θα πρέπει να λάβει η στήριξη αυτή. Ο Frontex συνεργάζεται στενά με τον FRO για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών και εργαλείων ειδικά όσον αφορά τη στήριξη που παρέχει ο Frontex στα κράτη μέλη στις οικειοθελείς επιστροφές.

28. Ο Frontex συζητά με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) τρόπους διερεύνησης πιθανών τομέων συνεργασίας στα στάδια της διαδικασίας επιστροφής πριν από την επιστροφή, τις επιστροφές, μετά την άφιξη και μετά την επιστροφή. Ο Frontex συγκρότησε ειδική ομάδα εργασίας για την επιστροφή, την επανεισδοχή και την επανένταξη.

Ανεξαρτησία των παρατηρητών του Frontex στις επιχειρήσεις επιστροφής υπό την ηγεσία του Frontex

Ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή

29. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέλη του προσωπικού του Frontex μπορούν να ενεργούν ως «υπεύθυνοι συνοδείας» κατά τη διάρκεια των αναγκαστικών επιστροφών, η Διαμεσολαβήτρια ρώτησε τον τρόπο με τον οποίο ο Frontex θα διασφαλίσει την ανεξάρτητη παρακολούθηση, όπου η παρακολούθηση διενεργείται από το προσωπικό του.

Απάντηση του Frontex

30. Ο Frontex δήλωσε ότι οι επιχειρήσεις επιστροφής που οργανώνει και συντονίζει παρακολουθούνται από τους εθνικούς φορείς παρακολούθησης, σύμφωνα με την οδηγία για τις επιστροφές [58]. Ο Frontex έχει επίσης δημιουργήσει μια εφεδρεία παρατηρητών αναγκαστικής επιστροφής από τέτοιους φορείς. Ο ίδιος ο Frontex θα συμβάλει στην εφεδρεία με πέντε παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων που έχουν ανατεθεί στις επιστροφές από τον FRO. [59] Όταν οι εν λόγω παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων αναπτύσσονται σε επιχείρηση επιστροφής που οργανώνεται κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους/συνδεδεμένου κράτους Σένγκεν [60], θα εξακολουθούν να ενεργούν ως παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 6 της οδηγίας 2008/115/EK, επομένως στο πλαίσιο του ισχύοντος συστήματος παρακολούθησης του κράτους μέλους».

Σχόλια από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

31. Το ECRE εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την ανεξαρτησία της παρακολούθησης που διενεργεί το προσωπικό του Frontex όσον αφορά τις επιχειρήσεις επιστροφής στις οποίες συμμετέχει το προσωπικό του Frontex. Ανέφερε ότι θα πρέπει να υπάρχουν και άλλοι παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής επιπλέον των παρατηρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex. Η εκπαίδευση θα μπορούσε να βοηθήσει, αλλά μπορεί να χρειαστούν περισσότεροι παρατηρητές. Οι εν λόγω παρατηρητές θα πρέπει ιδανικά να προέρχονται από ανεξάρτητο φορέα, του οποίου η εντολή παρακολούθησης δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένο κράτος μέλος ή στον Frontex.

32. Η επιτροπή Meijers δήλωσε ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία των παρατηρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων, δεν θα πρέπει να τους δοθούν οδηγίες από το λοιπό προσωπικό του Frontex και θα πρέπει να τους δοθεί η ελευθερία να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους ανεμπόδιστα σε κάθε στάδιο της επιχείρησης επιστροφής. Αυτό θα πρέπει να διευκρινίζεται στα επιχειρησιακά σχέδια. Θα πρέπει επίσης να διατίθεται επαρκής χρηματοδότηση στους παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Παρακολούθηση των εθνικών επιστροφών και των συντονισμένων από τον Frontex επιστροφών

Ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή

33. Η Διαμεσολαβήτρια ρώτησε τι μπορεί να κάνει ο Frontex για να βελτιώσει την τρέχουσα κατάσταση, σύμφωνα με την οποία υπάρχει σημαντικά χαμηλότερη παρακολούθηση των εθνικών επιστροφών από ό,τι των επιστροφών που συντονίζονται από τον Frontex. Όσον αφορά τις επιστροφές που συντονίζονται από τον Frontex, ζήτησε επίσης από τον Frontex να εξηγήσει το σχετικά χαμηλό ποσοστό «εκθέσεων παρακολούθησης» που έλαβε ο ΥΔ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019, καθώς και το τι μπορεί να κάνει ο Frontex για τη βελτίωση της κατάστασης.

Απάντηση του Frontex

34. Ο Frontex αναφέρθηκε σε δύο μέτρα που ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν. Πρώτον, ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ των αρχών που επιβάλλουν τις επιστροφές και των εθνικών φορέων παρακολούθησης. Δεύτερον, τους ενθαρρύνει να αυξήσουν την ικανότητα των εθνικών φορέων παρακολούθησης σε ανθρώπινους πόρους, ώστε να καταστεί δυνατή η φυσική τους συμμετοχή σε μεγαλύτερο αριθμό πράξεων. Επειδή η εφεδρεία παρατηρητών του Frontex αποτελείται κυρίως από παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής που ορίζονται στην εφεδρεία από τους εθνικούς φορείς παρακολούθησης των κρατών μελών/συνδεδεμένων κρατών Σένγκεν, ο περιορισμένος αριθμός εθνικών φορέων παρακολούθησης έχει αντίκτυπο στη σύνθεση της εφεδρείας. Η ικανότητα της εφεδρείας αυξήθηκε με τη συμμετοχή των πέντε παρατηρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex.

35. Ο Frontex δήλωσε ότι τα «σχέδια εφαρμογής» για κάθε επιχείρηση επιστροφής περιλαμβάνουν την υποχρέωση των παρατηρητών αναγκαστικής επιστροφής να υποβάλλουν έκθεση στον εκτελεστικό διευθυντή, στον ΥΔ και στις εθνικές αρχές όλων των κρατών μελών που συμμετέχουν στη συγκεκριμένη επιχείρηση. [61] Ο Frontex υπενθυμίζει τακτικά στους εθνικούς υπεύθυνους επικοινωνίας που είναι υπεύθυνοι για τις επιστροφές αυτή την υποχρέωση κατά τη διάρκεια περιοδικών συνεδριάσεων. Ο Frontex ενημέρωσε τα κράτη μέλη ότι οι εκθέσεις μπορούν να υποβληθούν στον Frontex στη γλώσσα του πρωτοτύπου (και όχι απαραίτητα στα αγγλικά).

36. Ο Frontex δήλωσε ότι ο FRO κοινοποιεί τακτικά τις παρατηρήσεις σχετικά με τις επιστροφές (οι εξαμηνιαίες εκθέσεις του FRO) με τα όργανα παρακολούθησης των διοργανωτών και των συμμετεχόντων κρατών μελών. Ο ΥΔ ενθαρρύνει επίσης τα κράτη μέλη/τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν να υποβάλουν στον Frontex τις εθνικές εκθέσεις τους. Ο Frontex βρίσκεται σε διαδικασία κατάρτισης μητρώου των εγγράφων του, το οποίο θα δημοσιεύεται στον ιστότοπό του. [62] Ο Frontex δημοσίευσε πολλές εκθέσεις παρατηρητών σε απάντηση μεμονωμένων αιτήσεων για πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα.

Σχόλια από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

37. Το ECRE πρότεινε ο Frontex να μπορεί να συνάπτει συμφωνίες για την παραλαβή εκθέσεων ή περιλήψεων από όλους τους φορείς που συμμετέχουν σε μια διαδικασία

παρακολούθησης. Ο Frontex θα πρέπει επίσης να διασφαλίσει ότι η κατάρτιση των παρατηρητών τονίζει ότι ο Frontex θα πρέπει να λαμβάνει εκθέσεις. Η επιτροπή Meijers πρότεινε ο Frontex να εξετάσει το ενδεχόμενο καθορισμού σαφών προθεσμιών για την υποβολή των εκθέσεων και να υπάρξουν συνέπειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Εφόσον απαιτείται, ο Frontex θα πρέπει να ενημερώνει το διοικητικό συμβούλιο και την Επιτροπή σχετικά με τη μη υποβολή έκθεσης.

Αξιολόγηση της Διαμεσολαβήτριας

38. Η Διαμεσολαβήτρια εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συμμετοχή του ΥΔ στη σύνταξη των κατευθυντήριων γραμμών του Frontex για τις οικειοθελείς επιστροφές. Οι εθελούσιες επιστροφές είναι συχνά εθελοντικές μόνο με τον ορισμό [63] , και οι επιχειρήσεις μπορεί να είναι ευαίσθητες. Ως εκ τούτου, η καθοδήγηση των εμπειρογνομόνων σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης της συμμόρφωσης με τα ανθρώπινα δικαιώματα και, ειδικότερα, του σεβασμού της αξιοπρέπειας των επιστρεφόντων είναι ουσιαστικής σημασίας.

39. Στις **αναγκαστικές επιστροφές που οργανώνονται από τα κράτη** μέλη, *οι συνοδοί* είναι μέλη του εθνικού φορέα που έχει εξουσιοδοτηθεί να εκτελέσει την επιχείρηση αναγκαστικής επιστροφής. Οι παρατηρητές είναι μέλη άλλου εθνικού φορέα ή άλλου οργανισμού που έχουν την εντολή να παρακολουθούν και να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με το κατά πόσον η επιχείρηση επιστροφής συμμορφώνεται πλήρως με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και άλλες υποχρεώσεις που αφορούν ειδικά τις εν λόγω επιχειρήσεις [64] . Οι παρατηρητές επιβλέπουν τη συμπεριφορά των συνοδών, όπως η χρήση βίας και μέσων συγκράτησης [65] . Ως εκ τούτου, είναι υψίστης σημασίας να υπάρχει επαρκής βαθμός ανεξαρτησίας μεταξύ των συνοδών και των επιτηρητών [66] .

40. Σύμφωνα με τον κανονισμό Frontex, **στις επιστροφές που συντονίζονται/διοργανώνονται από τον Frontex**, τόσο οι συνοδοί [67] όσο και οι παρατηρητές μπορούν να είναι μέλη του προσωπικού του Frontex.

41. Η Διαμεσολαβήτρια σημειώνει ότι οι παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων που ενεργούν ως παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής [68] θα πρέπει να παραμείνουν υπό την εποπτεία του FRO και, κατ' αρχήν, να είναι ανεξάρτητοι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους [69] . Το διοικητικό συμβούλιο του Frontex προέβλεψε εγγυήσεις για την ανεξαρτησία του FRO [70] .

42. Ωστόσο, οι παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελούν μέρος του *εσωτερικού* συστήματος εποπτείας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex [71] . Σε άλλες επιχειρησιακές δραστηριότητες του Frontex, συνεργάζονται και συνεργάζονται με τον συντονιστή κοινών επιχειρήσεων του Frontex και τους παρέχουν συμβουλές και συνδρομή [72] .

43. Ως εκ τούτου, μπορεί να είναι δύσκολο να αποφευχθεί η αντίληψη ότι η παρακολούθηση των επιστροφών δεν είναι πλήρως ανεξάρτητη όταν ο Frontex παρακολουθεί τη συμπεριφορά των συνοδών του Frontex [73] .

44. Ο Frontex ανέφερε στην απάντησή του [74] ότι οι παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων που ενεργούν ως παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής θα παρακολουθούν τη συμμόρφωση των εθνικών συνοδών. Ο κανονισμός Frontex δεν αναφέρει ότι, όταν αυτοί οι παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων παρακολουθούν τις αναγκαστικές επιστροφές, πρέπει να εποπτεύουν τη διεξαγωγή των συνοδών του Frontex. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να εξεταστεί το ζήτημα του ποιος θα παρακολουθεί τους συνοδούς του Frontex κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αναγκαστικής επιστροφής.

45. Όσον αφορά τις κοινές επιχειρήσεις επιστροφής αεροπορικώς, στις οποίες υπάρχουν επιστρέφοντες που προέρχονται από διαφορετικά κράτη μέλη και αντίστοιχοι συνοδοί και παρατηρητές από διαφορετικά κράτη μέλη, ο Διαμεσολαβητής έχει ήδη επιστήσει την προσοχή στη δυνατότητα οι *παρατηρητές* να μην παρακολουθούν μόνο τη συμπεριφορά των *συνοδών* από τη χώρα του παρατηρητή, αλλά και από τις χώρες που αποτελούν μέρος της επιχείρησης [75] .

46. Ο Διαμεσολαβητής είναι της άποψης ότι οι παρατηρητές που παρακολουθούν όχι μόνο τους συνοδούς από συγκεκριμένο κράτος μέλος, αλλά και τους συνοδούς του Frontex θα πρέπει να προέρχονται από ανεξάρτητο φορέα. Ο Frontex θα μπορούσε να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη μέσω του διοικητικού συμβουλίου να ορίσουν τους υφιστάμενους ανεξάρτητους φορείς παρακολούθησης ως παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής και να διευρύνουν όσο το δυνατόν περισσότερο τις ελεγκτικές τους αρμοδιότητες [77] .

47. Επιπλέον, για να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία των παρατηρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex, ο Frontex θα πρέπει να διασφαλίζει ότι δεν τους παρέχονται οδηγίες από άλλα μέλη του προσωπικού του Frontex. Θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους ανεμπόδιστα σε κάθε στάδιο της επιχείρησης επιστροφής. Αυτό θα πρέπει να διευκρινίζεται στα επιχειρησιακά σχέδια.

48. Ο Διαμεσολαβητής επισημαίνει ότι, όταν οι διαμεσολαβητές ενεργούν ως παρατηρητές, περιλαμβάνουν τα σχετικά πορίσματα στις ετήσιες εκθέσεις τους, οι οποίες υποβάλλονται στα εθνικά κοινοβούλια. Μπορούν επίσης να δημοσιεύουν αναφορές σχετικά με μια συγκεκριμένη επιστροφή, σε ανωνυμοποιημένη έκδοση. Ο Frontex θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο υιοθέτησης της ίδιας πρακτικής όσον αφορά τις επιχειρήσεις στις οποίες οι παρατηρητές (εθνικοί παρατηρητές από την εφεδρεία και παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων που ενεργούν ως παρατηρητές επιστροφής) υποβάλλουν τις εκθέσεις τους σε αυτόν και στον ΥΔ.

49. Η Διαμεσολαβήτρια προτείνει ο **Frontex να καταστήσει σαφές, μέσω κατάρτισης και με άλλα διαθέσιμα μέσα, ότι οι παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής από την εφεδρεία του θα πρέπει να αναφέρουν κάθε περιστατικό που παρατηρούν, ανεξάρτητα από το αν αφορά τους υπαλλήλους από το κράτος μέλος στο οποίο είναι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση, άλλο κράτος μέλος ή τον Frontex. Ο Frontex θα πρέπει να επιδιώξει τη συμφωνία των κρατών μελών για την εφαρμογή του. Οι παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων του Frontex που ενεργούν ως παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής θα πρέπει να εκπαιδεύονται σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής του υψηλότερου επιπέδου αντικειμενικότητας. Δεν θα πρέπει να είναι υπεύθυνοι για την υποβολή εκθέσεων σχετικά**

με τη συμπεριφορά των συνοδών του Frontex, όπου ενδέχεται να υπάρχουν ζητήματα έλλειψης αντικειμενικότητας. Ο Frontex θα πρέπει να δημοσιεύει στον ιστότοπό του ανωνυμοποιημένη έκδοση των εκθέσεων των παρατηρητών αναγκαστικής επιστροφής μετά από κάθε επιχείρηση επιστροφής.

Οδηγίες προς τις ομάδες στήριξης για τη διαχείριση της μετανάστευσης για τη διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως κατά τον έλεγχο των μεταναστών

Ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή

50. Η Διαμεσολαβήτρια ρώτησε αν ο Frontex παρέχει στις ομάδες στήριξης για τη μετανάστευση συγκεκριμένες οδηγίες σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο των «δραστηριοτήτων ελέγχου» στα σύνορα.

Απάντηση του Frontex

51. Ο Frontex αναφέρθηκε στην κατάρτιση που πραγματοποιήθηκε από τον FRO σε κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης στην Ελλάδα και την Ιταλία, τόσο για τους υπαλλήλους επιτήρησης των θαλάσσιων συνόρων (σε επιχειρήσεις θαλάσσιων συνόρων) όσο και για τα μέλη του μόνιμου σώματος του Frontex.

52. Τα επιχειρησιακά σχέδια περιλαμβάνουν γενικές οδηγίες σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις επιχειρησιακές δραστηριότητες, ενώ το σχέδιο δράσης για τη στρατηγική του Frontex για τα θεμελιώδη δικαιώματα περιλαμβάνει πρακτικές διασφαλίσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα. Οι κανόνες αυτοί ισχύουν για όλα τα μέλη των ομάδων (εθνικό προσωπικό και προσωπικό του Frontex).

53. Ο Frontex εκδίδει ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τις δραστηριότητες ελέγχου στα εγχειρίδια των επιχειρησιακών σχεδίων. [78] Όπως προαναφέρθηκε, ο Frontex κοινοποίησε στον Διαμεσολαβητή έκδοση του εγχειριδίου, αλλά το χαρακτήρισε εμπιστευτικό.

54. Εάν ένα άτομο που διασχίζει ή επιχειρεί να διέλθει παράτυπα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ δεν διαθέτει επίσημα έγγραφα, η συνέντευξη διαλογής αποσκοπεί στον προσδιορισμό της ιθαγένειάς του. Ο έλεγχος διαλογής θα πρέπει επίσης να καταχωρίζει τα στοιχεία σχετικά με την άφιξη του προσώπου και την επιστροφή του στη χώρα καταγωγής του, κατά περίπτωση. Η συνέντευξη ελέγχου από τα αποστελλόμενα μέλη του μόνιμου σώματος του Frontex (ενημερωτικούς υπαλλήλους και συνοριοφύλακες) πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος του κράτους μέλους που φιλοξενεί την επιχείρηση. Υπάρχουν δύο επίπεδα προσυμπτωματικού ελέγχου: βασική (για τον προσδιορισμό της ιθαγένειας των προσώπων που αποτελούν αντικείμενο της συνέντευξης, η οποία διεξάγεται από τους αποστελλόμενους συνοριοφύλακες)·

και προχωρημένη (για τον προσδιορισμό της εθνικότητας, καθώς και για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα πρότυπα μετανάστευσης και τα μεταναστευτικά προφίλ, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα). Οι προχωρημένες συνεντεύξεις διεξάγονται από ενημερωτικούς υπαλλήλους.

55. Κατά τον διορισμό ενημερωτικών υπαλλήλων ή συνοριοφυλάκων ως συνεντευκτών, ο Frontex λαμβάνει υπόψη την ηλικία και το φύλο του ερωτώμενου προσώπου. Ενεργούν σε στενή συνεργασία με τους υπαλλήλους του κράτους μέλους που φιλοξενεί την επιχείρηση. Η συνέντευξη μπορεί να πραγματοποιηθεί παρουσία εμπειρογνώμονα που είναι εξοικειωμένος με τις πολιτιστικές απαιτήσεις του ερωτώμενου (ένας «πολιτιστικός εμπειρογνώμονας» [79]), αλλά αυτό δεν συμβαίνει πάντα. Όταν ο ερωτώμενος μπορεί να κατανοήσει τη γλώσσα των συνεντευξιζομένων, δεν χρειάζεται να παρίσταται διερμηνέας κατά τη διάρκεια της εξέτασης.

56. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων που αποσκοπούν στην αποκάλυψη ακριβών πληροφοριών σχετικά με τα άτομα. Αυτό περιλαμβάνει την προετοιμασία ερωτήσεων, καθώς και γνώσεις σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των ατόμων, τον τρόπο ολοκλήρωσης των συνεντεύξεων και τον τρόπο αξιολόγησης των απαντήσεων ώστε να είναι σε θέση να εντοπίσουν τις αποκλίσεις.

Σχόλια από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

57. Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τις συνθήκες των δραστηριοτήτων διαλογής, την έλλειψη ενημέρωσης των αιτούντων άσυλο σχετικά με τα δικαιώματά τους και την έλλειψη προσοχής στη διασφάλιση ότι τα ευάλωτα άτομα παραπέμπονται σε κατάλληλες υπηρεσίες και οργανώσεις.

Αξιολόγηση της Διαμεσολαβήτριας

58. Στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, το προσωπικό του Frontex μπορεί να συνδράμει τα κράτη μέλη στις διαδικασίες ταυτοποίησης μέσω του ελέγχου ιθαγένειας, της ενημέρωσης [80] , της καταχώρισης και της λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων. Αυτό προηγείται των αιτήσεων ασύλου. Το προσωπικό του Frontex παρέχει επίσης εμπειρογνωμοσύνη σχετικά με την προέλευση και την ειλικρίνεια των εγγράφων που υποβάλλονται από τους μετανάστες. Τα εγχειρίδια των επιχειρησιακών σχεδίων περιλαμβάνουν κατευθυντήριες γραμμές για όλες αυτές τις δραστηριότητες.

59. Ενώ οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν πόσο θα πρέπει να διαρκούν οι δραστηριότητες ενημέρωσης, αυτό δεν ισχύει για τις δραστηριότητες προσυμπτωματικού ελέγχου. Η διαδικασία ελέγχου θα πρέπει να είναι αρκετά μακρά ώστε να διασφαλίζεται ότι μπορούν να εντοπιστούν σημαντικές πληροφορίες, όχι μόνο σχετικά με την ταυτότητα των ατόμων, αλλά και σχετικά με πιθανά τρωτά σημεία. Δεδομένης της ευαισθησίας των καταστάσεων αυτών, οι μετανάστες πρέπει να έχουν επαρκή χρόνο και ενδέχεται να χρειάζονται ψυχολογική βοήθεια για να είναι σε θέση να επικοινωνούν σωστά κατά τη διάρκεια αυτών των διαδικασιών. [81] Οι κατευθυντήριες

γραμμές θα μπορούσαν να είναι πιο σαφείς από την άποψη αυτή. Θα μπορούσαν επίσης να είναι λεπτομερέστερες όσον αφορά τις ειδικές ανάγκες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την καταχώριση ανηλίκων [82] .

60. Οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν ότι, κατά τη διάρκεια του ελέγχου ελέγχου, το προσωπικό του Frontex θα πρέπει να παρέχει στους μετανάστες βασικές πληροφορίες σχετικά με τη διεθνή προστασία. Για τον σκοπό αυτό, η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο να διατίθενται στους χώρους διαλογής, σε όσο το δυνατόν περισσότερες γλώσσες, φυλλάδια, φυλλάδια και άλλες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αιτούντων άσυλο. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα μπορούσαν να το διευκρινίσουν αυτό και να ορίζουν ότι το προσωπικό του Frontex θα πρέπει να ζητεί από τις εθνικές αρχές να το διασφαλίσουν αυτό [83] .

61. Δεν απαιτείται ο προσυμπτωματικός έλεγχος να περιλαμβάνει εμπειρογνώμονα εξοικειωμένο με τις πολιτιστικές απαιτήσεις του ερωτώμενου. Ωστόσο, δεδομένων των δυσχερών συνθηκών που αντιμετωπίζουν συχνά τα άτομα που υποβάλλονται σε έλεγχο, [84] ο Διαμεσολαβητής θεωρεί ότι, στην ιδανική περίπτωση, κατά τη διάρκεια του ελέγχου θα μπορούσε να παρίσταται ένας «πολιτιστικός εμπειρογνώμονας», μεταξύ άλλων για να διασφαλιστεί ότι τα άτομα κατανοούν πλήρως τη διαδικασία και τη σημασία της.

62. Μια εξαντλητική περιγραφή του τρόπου τεκμηρίωσης των απαντήσεων σε ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ελέγχου είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ακρίβειας κάθε επακόλουθης διαδικασίας προσφυγής, όπως η υποβολή καταγγελίας στον ΥΔ. Ο Διαμεσολαβητής κατανοεί ότι οι υπεύθυνοι για την ενημέρωση των υπαλλήλων ελέγχου (υπεύθυνοι για τον προηγμένο έλεγχο) και οι συνοριοφύλακες (υπεύθυνοι για τον βασικό έλεγχο) χρησιμοποιούν «φυλλάδια ελέγχου» και πλήρη «έντυπο ελέγχου» για να τεκμηριώσουν την τεκμαιρόμενη ιθαγένεια των ατόμων που υπόκεινται σε έλεγχο. Τα εν λόγω φυλλάδια και έντυπα διατίθενται στην πλατφόρμα μονοαπευθυντικής θυρίδας του Frontex (FOSS). Ωστόσο, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν καθορίζουν γενικές αρχές σχετικά με τον τρόπο υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες ελέγχου, ενώ το πράττουν για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την ενημέρωση και τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων.

63. Η Διαμεσολαβήτρια προτείνει **οι κατευθυντήριες γραμμές για τους υπαλλήλους προσυμπτωματικού ελέγχου να αναφέρουν το χρονοδιάγραμμα για τη διαδικασία ελέγχου και να παρέχουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο καταχώρισης των ανηλίκων και τεκμηρίωσης των απαντήσεων στις ερωτήσεις που τίθενται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ελέγχου. Οι υπάλληλοι του Frontex θα πρέπει να απαιτούν την παρουσία «πολιτισμικού εμπειρογνώμονα» κατά τη διάρκεια του ελέγχου ελέγχου και το κράτος μέλος υποδοχής να διαθέτει σε όσο το δυνατόν περισσότερες γλώσσες πληροφορίες σχετικά με τις εφαρμοστέες διαδικασίες.**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Σύνοψη των κατευθυντήριων γραμμών για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων ελέγχου που παρέχονται από τον Frontex στη γραπτή απάντησή του

1. Πριν από τη συνέντευξη, ο υπεύθυνος ενημέρωσης πρέπει να γνωρίζει πού θα πραγματοποιηθεί η συνέντευξη (η επιλογή της τοποθεσίας πρέπει να επιτρέπει την προστασία της ιδιωτικής ζωής). Θα πρέπει να υπάρχει νερό και ξηρά τροφή για το άτομο που ερωτάται.
2. Ο υπεύθυνος ενημέρωσης θα πρέπει να εκτελεί τη δραστηριότητά του σύμφωνα με προκαθορισμένη μέθοδο ή υπόδειγμα που περιλαμβάνει: διεξοδική προετοιμασία της συνέντευξης· επαλήθευση και τεκμηρίωση των αντικειμένων του μετανάστη που ερωτήθηκαν και των διαθέσιμων προκαταρκτικών πληροφοριών· τη διεξαγωγή της συνέντευξης· και τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων.
3. Ο υπεύθυνος ενημέρωσης δεν μπορεί να ελέγξει ο ίδιος τα υπάρχοντα των μεταναστών, αλλά μπορεί να παρέχει συμβουλές στον αρμόδιο υπάλληλο από το κράτος μέλος υποδοχής σχετικά με το πού ενδέχεται να αποκρύπτονται τα έγγραφα, τον τρόπο εξεύρεσης αποδεικτικών στοιχείων εμπορίας και τον τρόπο διασφάλισης της ιδιωτικής ζωής και της αξιοπρέπειας του ερωτώμενου.
4. Ο υπεύθυνος ενημέρωσης έχει στη διάθεσή του το φυλλάδιο διαλογής σχετικά με τον τρόπο συμπλήρωσης του εντύπου διαλογής και καθορισμού της εθνικότητας του ατόμου.
5. Στην αρχή της συνέντευξης, ο υπεύθυνος ενημέρωσης θα πρέπει να παρουσιάσει τον εαυτό του και όλους τους παρόντες στον ερωτώμενο. Θα πρέπει να εξηγούν τη διαδικασία, τους λόγους της συνέντευξης και τον ρόλο του διερμηνέα, εάν είναι παρών. Η παροχή πληροφοριών πρέπει να γίνεται κατά τρόπο κατάλληλο για την ηλικία και το φύλο του ερωτώμενου.
6. Ο υπεύθυνος ενημέρωσης θα πρέπει να ενημερώνει τους πιθανούς αιτούντες άσυλο σχετικά με τη διαδικασία ασύλου. Θα πρέπει να αναφέρονται στην αντίστοιχη εθνική αρχή όλα τα πρόσωπα που υποβάλλονται σε έλεγχο και τα οποία εκφράζουν με οποιονδήποτε τρόπο φόβο ότι θα υποστούν βλάβη εάν επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους ή στην προηγούμενη συνήθη διαμονή τους ή εάν ζητήσουν ή ζητήσουν άσυλο ή οποιαδήποτε άλλη μορφή διαδικασίας διεθνούς προστασίας ή αν είναι ανιθαγενείς. Όσοι επιθυμούν να διαμαρτυρηθούν για παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους πρέπει να ενημερώνονται για τον μηχανισμό καταγγελιών του Frontex.
7. Εάν οι πληροφορίες ότι ο ερωτώμενος είναι ευάλωτος αποκαλύπτονται κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, ο υπεύθυνος ενημέρωσης θα πρέπει να ενημερώνει την αρχή του κράτους μέλους υποδοχής κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ή αμέσως μετά. Οι αξιωματικοί έχουν πρόσβαση σε κατάλογο «ευπαθειών», ο οποίος μπορεί να αποκαλυφθεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ελέγχου.
8. Οι οικογένειες με μικρά παιδιά και τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν προτεραιότητα στις διαδικασίες στα σύνορα, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου διαλογής.

9. Ο έλεγχος των ανηλίκων πρέπει να προσαρμόζεται στο επίπεδο ωριμότητάς τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την προσαρμογή του ύψους του ερωτώμενου (π.χ. γονατίζοντας για να τον αντιμετωπίσει στο επίπεδο των ματιών), την πρόσκληση του διερμηνέα να βοηθήσει ή να χρησιμοποιήσει οπτικές μορφές επικοινωνίας για να διασφαλίσει ότι τα παιδιά κατανοούν τις ερωτήσεις.

10. Όταν ένας ερευνητής υποπτεύεται ότι ένα πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι ενήλικος είναι ανήλικος, αυτό πρέπει να αναφέρεται αμέσως στην εθνική αρχή, ώστε να μπορεί να κινηθεί η κατάλληλη διαδικασία. Εν τω μεταξύ, το άτομο πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ανήλικος.

11. Το εγχειρίδιο για τα προφίλ κινδύνου σχετικά με την εμπορία ανθρώπων περιγράφει αντικειμενικά κριτήρια και δείκτες για τον εντοπισμό των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και τον τρόπο παραπομπής τους στην εθνική αρχή για την προστασία τους.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624:
<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj> [Σύνδεσμος]

[2] Το μόνιμο σώμα περιλαμβάνει προσωπικό του Frontex καθώς και προσωπικό από εθνικούς φορείς των κρατών μελών της ΕΕ και των συνδεδεμένων κρατών Σένγκεν (Ισλανδία, Νορβηγία, Ελβετία και Λιχτενστάιν).

[3] Αυτές περιλαμβάνουν την επαλήθευση της ταυτότητας και της εθνικότητας των ατόμων, την έγκριση ή την άρνηση εισόδου, τη σφράγιση ταξιδιωτικών εγγράφων, την έκδοση ή την άρνηση θεώρησης στα σύνορα, την επιτήρηση των συνόρων, συμπεριλαμβανομένης της περιπολίας μεταξύ των συνοριακών σημείων διέλευσης για την πρόληψη της παράνομης διέλευσης των συνόρων, και την καταχώριση των δακτυλικών αποτυπωμάτων των προσώπων που συλλαμβάνονται σε σχέση με την παράνομη διέλευση των συνόρων· Βλ. άρθρο 55 παράγραφος 7 του κανονισμού 2019/1896.

[4] Τα επιχειρησιακά σχέδια θα πρέπει να περιλαμβάνουν την περιγραφή των ευθυνών των συμμετεχόντων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και οδηγίες σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης της διαφύλαξης των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

[5] Άρθρο 10 παράγραφος 2 και άρθρο 80 παράγραφος 1 του κανονισμού 2019/1896.

[6] Άρθρο 80 του κανονισμού 2019/1896.

[7] Άρθρο 38 παράγραφος 3 στοιχείο η) του κανονισμού 2019/1896.

[8] Άρθρο 111 του κανονισμού 2019/1896

[9] Άρθρο 55 παράγραφος 5 στοιχείο α) και παράρτημα V του κανονισμού 2019/1896.

[10] Άρθρο 46 του κανονισμού 2019/1896

[11] Άρθρο 46 του κανονισμού 2019/1896

[12] Δεν υπάρχει καμία πληροφορία στο κοινό σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο καθορίζονται αυτοί οι λόγοι.

[13] Άρθρο 50 παράγραφος 5 του κανονισμού 2019/1896.

[14] Σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 3 του κανονισμού 2019/1896, στη «συλλογή επιχειρήσεων επιστροφής» που διοργανώνονται από συνοδούς του Frontex παρέχονται από τη χώρα επιστροφής.

[15] Άρθρο 8 παράγραφος 6 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών

[16] Σύμφωνα με το άρθρο 51 του κανονισμού 2019/1896.

[17] Σύμφωνα με το άρθρο 110 του κανονισμού 2019/1896.

[18] Αυτό συνεπάγεται τη διεξαγωγή «ενημερωτικών συνεντεύξεων με μετανάστες προκειμένου να συγκεντρωθούν πληροφορίες για την ανάλυση κινδύνου σχετικά με την παράτυπη μετανάστευση και άλλα διασυνοριακά εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων και της τρομοκρατίας(...) για την προβολή των παράτυπων μεταναστών και τον εντοπισμό νέων τρόπων λειτουργίας και μεταναστευτικών τάσεων που χρησιμοποιούνται από παράτυπους μετανάστες και διαμεσολαβητές/εγκληματικά δίκτυα (...) για τον εντοπισμό πιθανών υπόπτων που εμπλέκονται σε λαθραία διακίνηση ανθρώπων ή άλλο διασυνοριακό έγκλημα, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας (...)».

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2020/MB_Decision_1_2020_adopting_the_profiles_
[Σύνδεσμος]

[19] Οι πολιτιστικοί εμπειρογνώμονες μπορούν επίσης να παρέχουν διερμηνεία. Είναι ευαίσθητοι στους γλωσσικούς και πολιτιστικούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την κατεύθυνση της αμφισβήτησης.

[20] Σε αυτεπάγγελτη έρευνα που ολοκληρώθηκε το 2021, η Διαμεσολαβήτρια εξέτασε ήδη τον τρόπο με τον οποίο ο Frontex εφαρμόζει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τον κανονισμό 2019/1896 σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών και τον ρόλο του ΥΔ. Βλ. ΟΙ/5/2020/MHZ σχετικά με τη λειτουργία του μηχανισμού καταγγελιών του Frontex για εικαζόμενες παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων και τον ρόλο του υπευθύνου θεμελιωδών δικαιωμάτων: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/57955> [Σύνδεσμος].

[21] Η επιστολή του Διαμεσολαβητή προς τον Frontex διατίθεται στη διεύθυνση: .
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/138914> [Σύνδεσμος].

[22] Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE), η Επιτροπή Meijers, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα (MSF), η Πλατφόρμα Διεθνούς Συνεργασίας για τους μετανάστες χωρίς χαρτιά (PICUM), η Sea-Watch και η SOS Mediterranee απάντησαν. Οι απαντήσεις είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/58639> [Σύνδεσμος]

[23] Η έκθεση σχετικά με την επιθεώρηση διατίθεται στη διεύθυνση:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/inspection-report/en/151002> [Σύνδεσμος]

[24] Ο Frontex επισυνάπτεται στην απάντησή του προς τη Διαμεσολαβήτρια αποσπάσματα επιχειρησιακού σχεδίου στο οποίο απαριθμούνται οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ωστόσο, οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν όλα τα μέλη του μόνιμου σώματος που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις (χωρίς διάκριση μεταξύ των ομάδων διαχείρισης των συνόρων, των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και των ομάδων επιστροφής). Υπάρχουν επίσης ειδικές οδηγίες για όλους τους συμμετέχοντες σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών και την καταγγελία σοβαρών περιστατικών, καθώς και οδηγίες που ισχύουν για τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας και άλλα ευάλωτα πρόσωπα. Ορισμένες εγγυήσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων των παρατηρητών τρίτων χωρών αναφέρονται επίσης στο γενικό μέρος των επιχειρησιακών σχεδίων. Σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2 του κανονισμού 2019/1896, ο Frontex μπορεί να προσκαλεί συνοριοφύλακες/φρουρούς ακτοφυλακών/αστυνομικούς από τρίτες χώρες να αναπτυχθούν *ως παρατηρητές τρίτων* χωρών σε κοινές επιχειρήσεις μετά από προηγούμενη διαβούλευση και συμφωνία των αρχών των κρατών μελών. Τα συγκεκριμένα καθήκοντά τους περιγράφονται στα συγκεκριμένα σχέδια δραστηριοτήτων. Ο Frontex επισύναψε στην απάντησή του απόσπασμα από το ειδικό σχέδιο δραστηριοτήτων για την κοινή επιχείρηση FOA Land 2021, το οποίο περιγράφει λεπτομερώς τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν οι παρατηρητές τρίτων χωρών.

[25] Μεταξύ άλλων, αυτό περιλαμβάνει τα καθήκοντα: τους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για τον έλεγχο, τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων και την καταχώριση· τους παρατηρητές θεμελιωδών δικαιωμάτων· και των υπευθύνων Τύπου στο πλαίσιο κοινών επιχειρήσεων.

[26] Ο Frontex επισύναψε στην απάντησή του στον Διαμεσολαβητή παράδειγμα «εγχειριδίου για το επιχειρησιακό σχέδιο» (από τον Ιανουάριο του 2021). Το παρόν εγχειρίδιο περιέχει κατευθυντήριες γραμμές και συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις *επιχειρησιακές δραστηριότητες, τις υπηρεσίες και τα προϊόντα του Frontex, τις πλατφόρμες υποβολής εκθέσεων και άλλα συναφή θέματα επιχειρήσεων*». Ο Frontex διευκρίνισε ότι το εγχειρίδιο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εμπιστευτικό.

[27] Βλ. ανωτέρω παράγραφο 8.

[28] Στην έκθεσή της σχετικά με τη διερευνητική έρευνα του Frontex σχετικά με εικαζόμενες

παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων (της 14ης Ιουλίου 2021), η ομάδα εργασίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον έλεγχο του Frontex δήλωσε ότι « *πρέπει να θεσπιστούν σαφέστερα κριτήρια και διαδικασίες για την κατάλληλη εφαρμογή του άρθρου 46*» και ότι: « *υποστηρίζει ότι ο Οργανισμός έχει δρομολογήσει συνεχή διαρθρωμένη συζήτηση σε συνεργασία με τον ΥΑ προκειμένου να αναπτύξει διαδικασία δέουσας επιμέλειας και ενδιάμεσα μέτρα εν προκειμένω. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει, τουλάχιστον, να περιλαμβάνουν τον ισχυρό ρόλο του ΥΑ, την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι πληροφορίες που λαμβάνονται από εξωτερικούς φορείς, τους δείκτες κινδύνου και τα αντικειμενικά κριτήρια έγκαιρης προειδοποίησης, καθώς και την αιτιολόγηση της απόφασης αναστολής, διακοπής ή ανάκλησης της χρηματοδότησης, καθώς και τη διαφάνεια.* » (https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf [Σύνδεσμος])

[29] Η ομάδα εργασίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον έλεγχο του Frontex ανέφερε στην έκθεσή της (σελίδα 15) ότι, σε συνέχεια αναφοράς σοβαρού περιστατικού, ο FRO ή ο εκτελεστικός διευθυντής θα πρέπει επίσης να βασίζονται στις πληροφορίες που παρέχονται από τους αρμόδιους εθνικούς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και/ή αρχές, όπως οι εθνικοί διαμεσολαβητές.

[30] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την επιστροφή, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τους υφιστάμενους ανεξάρτητους φορείς παρακολούθησης, όπως οι εθνικοί οργανισμοί για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συνεργαζόμενοι μαζί τους ή ορίζοντας τους ως συστήματα παρακολούθησης της αναγκαστικής επιστροφής (παράγραφος 35): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0362_EN.html [Σύνδεσμος].

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι αιτούντες άσυλο είναι «*μέλη μιας ιδιαίτερα μειονεκτικής και ευάλωτης ομάδας πληθυσμού που χρήζει ειδικής προστασίας*» για την οποία υπάρχει « *ευρεία συναίνεση σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο* ». (M.S.S.v. Βέλγιο και Ελλάδα, σκέψη 251· Ταρακέλφ. Ελβετία, σκέψη 118· A.S. κατά Ελβετίας, παρ. 29· N.H. και λοιποί κατά Γαλλίας, σκέψη 162)

[32] Στο πλαίσιο υπόθεσης ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αναφέρθηκε στα κενά του Frontex και των ελληνικών αρχών όσον αφορά την καταγραφή ασυνόδευτων παιδιών κατά την άφιξή τους στην Ελλάδα — Διεθνής Επιτροπή Νομικών (ICJ) και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE) κατά Ελλάδας (αριθ. καταγγελίας 173/2018)

[33] Το Δικαστήριο της ΕΕ, στην απόφασή του στην υπόθεση C-36/20 PPU, δήλωσε ότι «*προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη διαδικασία εξέτασης στα σημεία διέλευσης των συνόρων και στις εγκαταστάσεις κράτησης, θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας* ». (παράγραφος 76)

[Σύνδεσμος]

[34] Ο «Κώδικας δεοντολογίας που εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα που συμμετέχουν στις επιχειρησιακές δραστηριότητες του Frontex» και ο «Κώδικας δεοντολογίας για επιχειρήσεις επιστροφής και επεμβάσεις επιστροφής που συντονίζονται και οργανώνονται από τον Frontex».

[35] Στην υπόθεση 2273/2019/MIG, ο Διαμεσολαβητής πρότεινε ως λύση να δημιουργηθεί ο Frontex ειδικός ιστότοπος για το μητρώο εγγράφων του. Ο Frontex συμφώνησε με την πρόταση αυτή. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/56157> [Σύνδεσμος]

[36] Το άρθρο 114 παράγραφος 2 του κανονισμού 2019/1896 προβλέπει ρητά τη δημοσίευση των κωδίκων.

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_conduct_applicable_to_all_persons.pdf

[Σύνδεσμος]

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_Conduct_for_Return_Operations_and_Return_of_Migrants.pdf

[Σύνδεσμος]

[37] Σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού 2019/1896

[38] Άρθρο 114 παράγραφος 2 του κανονισμού 2019/1896

[39] Άρθρο 114 παράγραφος 2 του κανονισμού 2019/1896

[40] Ο Frontex επισυνάπτεται στην απάντησή του προς τη Διαμεσολαβήτρια αποσπάσματα επιχειρησιακού σχεδίου στο οποίο απαριθμούνται οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ωστόσο, οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν όλα τα μέλη του μόνιμου σώματος που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις (χωρίς διάκριση μεταξύ των ομάδων διαχείρισης των συνόρων, των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και των ομάδων επιστροφής). Υπάρχουν επίσης ειδικές οδηγίες για όλους τους συμμετέχοντες σχετικά με τον μηχανισμό καταγγελιών και την καταγγελία σοβαρών περιστατικών, καθώς και οδηγίες που ισχύουν για τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας και άλλα ευάλωτα πρόσωπα. Ορισμένες εγγυήσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων των παρατηρητών τρίτων χωρών αναφέρονται στο γενικό μέρος του επιχειρησιακού σχεδίου. Σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2 του κανονισμού 2019/1896, ο Frontex μπορεί να προσκαλεί συνοριοφύλακες/φρουρούς ακτοφυλακών/αστυνομικούς από τρίτες χώρες να αναπτυχθούν *ως παρατηρητές τρίτων χωρών* σε κοινές επιχειρήσεις μετά από προηγούμενη διαβούλευση και συμφωνία των αρχών των κρατών μελών. Τα συγκεκριμένα καθήκοντά τους περιγράφονται στα συγκεκριμένα σχέδια δραστηριοτήτων. Ο Frontex επισύναψε στην απάντησή του απόσπασμα από το ειδικό σχέδιο δραστηριοτήτων για την κοινή επιχείρηση FOA Land 2021, το οποίο περιγράφει λεπτομερώς τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν οι παρατηρητές τρίτων χωρών.

[41] Μεταξύ άλλων, αυτό περιλαμβάνει τα καθήκοντα: τους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για τον έλεγχο, τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων και την καταχώριση τους παρατηρητές

θεμελιωδών δικαιωμάτων και των υπευθύνων Τύπου στο πλαίσιο κοινών επιχειρήσεων.

[42] Ο Frontex επισύναψε στην απάντησή του στον Διαμεσολαβητή παράδειγμα «εγχειριδίου για το επιχειρησιακό σχέδιο» (από τον Ιανουάριο του 2021). Το παρόν εγχειρίδιο περιέχει κατευθυντήριες γραμμές και συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις *επιχειρησιακές δραστηριότητες, τις υπηρεσίες και τα προϊόντα του Frontex, τις πλατφόρμες υποβολής εκθέσεων και άλλα συναφή θέματα επιχειρήσεων*. Ο Frontex διευκρίνισε ότι το εγχειρίδιο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εμπιστευτικό.

[43] Ο Διαμεσολαβητής σημείωσε ότι η απόφαση του Frontex να διακόψει τις δραστηριότητές του στην Ουγγαρία ελήφθη κατόπιν απόφασης του Δικαστηρίου της ΕΕ — C-808/18 Επιτροπή κατά Ουγγαρίας:

[https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionId=BF896CAB8F05CAFF145629DB5EE1EF0E?text=&](https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionId=BF896CAB8F05CAFF145629DB5EE1EF0E?text=&[Σύνδεσμος])
[Σύνδεσμος].

[44] Για παράδειγμα, η ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο (από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης) και οι εκθέσεις ανά χώρα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο.

[45] Η στρατηγική του Frontex για τα θεμελιώδη δικαιώματα, η οποία εγκρίθηκε από το διοικητικό του συμβούλιο στις 14 Φεβρουαρίου 2021, περιγράφει την αναφορά σοβαρών περιστατικών ως εξής: «*Κάθε συμμετέχων στις επιχειρησιακές δραστηριότητες του Οργανισμού που έχει λόγους να πιστεύει ότι έχει διαπραχθεί παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων οφείλει να την αναφέρει στον Οργανισμό μέσω των καθιερωμένων διαύλων αναφοράς, όπως το σύστημα αναφοράς σοβαρών περιστατικών του Frontex. Ο κώδικας δεοντολογίας και η τυποποιημένη διαδικασία λειτουργίας της έκθεσης για τα σοβαρά περιστατικά υποχρεώνουν όλους τους συμμετέχοντες στις επιχειρησιακές δραστηριότητες του Οργανισμού να αναφέρουν κάθε πιθανή παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω έκθεσης σοβαρών περιστατικών (SIR).*»

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Fundamental_Rights_Strategy/Fundamental_Rights_Strategy.pdf
[Σύνδεσμος]

Το άρθρο 1 της απόφασης του εκτελεστικού διευθυντή του Frontex «Τυποποιημένη διαδικασία λειτουργίας (ΤΔΛ) — Αναφορά σοβαρών περιστατικών» της 19ης Απριλίου 2021 ορίζει ότι: «*Σοβαρό συμβάν (ΣΙ) είναι ένα γεγονός που προκαλείται από ενέργεια ή παράλειψη ενός προσώπου ή από τη φύση του, στο οποίο εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα συμμετέχοντες ή περιουσιακά στοιχεία του Frontex και το οποίο: συνεπάγεται πιθανή παραβίαση του ενωσιακού ή του διεθνούς δικαίου, ιδίως σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις υποχρεώσεις διεθνούς προστασίας, και/ή συνεπάγεται πιθανή παραβίαση των κωδίκων δεοντολογίας του Frontex, και/ή έχει σοβαρές πραγματικές ή δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις στα καθήκοντα ή τις δραστηριότητες του Frontex και/ή έχει σοβαρό δυνητικό αντίκτυπο στη ζωή ενός συμμετέχοντα.*» https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/SIR_SOP.pdf [Σύνδεσμος]

[46] Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει καθορίσει τι σημαίνει διαρκής και σοβαρή φύση: ΕΣΔΑ, Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου 5310/71, απόφαση της 19ης

Ιανουαρίου 1978, σκέψη 159:

https://www.cvce.eu/en/obj/judgement_of_the_european_court_of_human_rights_ireland_v_the_united_kingdom_1
[Σύνδεσμος].

[47] Άρθρο 106 παράγραφος 4 στοιχείο ιγ) του κανονισμού 2019/1896

[48] Σύμφωνα με το άρθρο 46 του κανονισμού 2019/1896.

[49] Άρθρο 46 παράγραφοι 4 και 5 του κανονισμού 2019/1896

[50] Η ομάδα εργασίας που συστάθηκε από το διοικητικό συμβούλιο του Frontex για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις νομικές επιχειρησιακές πτυχές των επιχειρήσεων στο Αιγαίο Πέλαγος (έκθεση που εκδόθηκε στις 5 Μαρτίου 2021) δήλωσε: « Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο προσφέρει στον Frontex περιορισμένες επιλογές δράσης σε περίπτωση καταγγελλόμενων και διαπιστωμένων παραβιάσεων. Το σημαντικότερο μέτρο είναι το άρθρο 46, το οποίο είναι μέτρο έσχατης ανάγκης. Κατά την έννοια της αναλογικότητας, είναι αναγκαίο να συζητηθούν μέτρα και διαδικασίες κάτω από το όριο του άρθρου 46 .»

[51] Ο Διαμεσολαβητής επιθεώρησε το έγγραφο «Frontex Fundamental Rights Due Diligence Procedure», που συντάχθηκε στις 4 Ιανουαρίου 2021. Ο Frontex χαρακτήρισε το έγγραφο εμπιστευτικό.

[52] Στην έκθεσή της σχετικά με τη διερευνητική έρευνα του Frontex σχετικά με εικαζόμενες παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων (της 14ης Ιουλίου 2021), η ομάδα εργασίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον έλεγχο του Frontex δήλωσε ότι « πρέπει να θεσπιστούν σαφέστερα κριτήρια και διαδικασίες για την κατάλληλη εφαρμογή του άρθρου 46» και ότι: « υποστηρίζει ότι ο Οργανισμός έχει δρομολογήσει συνεχή διαρθρωμένη συζήτηση σε συνεργασία με τον ΥΑ προκειμένου να αναπτύξει διαδικασία δέουσας επιμέλειας και ενδιάμεσα μέτρα εν προκειμένω. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει, τουλάχιστον, να περιλαμβάνουν τον ισχυρό ρόλο του ΥΑ, την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι πληροφορίες που λαμβάνονται από εξωτερικούς φορείς, τους δείκτες κινδύνου και τα αντικειμενικά κριτήρια έγκαιρης προειδοποίησης, καθώς και την αιτιολόγηση της απόφασης αναστολής, διακοπής ή ανάκλησης της χρηματοδότησης, καθώς και τη διαφάνεια. » (https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf)
[Σύνδεσμος]

[53] Η ομάδα εργασίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον έλεγχο του Frontex ανέφερε στην έκθεσή της (σελίδα 15) ότι, σε συνέχεια αναφοράς σοβαρού περιστατικού, ο FRO ή ο εκτελεστικός διευθυντής θα πρέπει επίσης να βασίζονται στις πληροφορίες που παρέχονται από τους αρμόδιους εθνικούς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και/ή αρχές, όπως οι εθνικοί διαμεσολαβητές.

[54] Σελίδα 11 του

<https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/first-frontex-fundamental-rights-office-report-SswYWN>
[Σύνδεσμος]

[55] Ο Διαμεσολαβητής επιθεώρησε πρόσφατη εκδήλωση ανησυχίας, την οποία εξέδωσε ο ΥΔ. Ο Frontex το χαρακτήρισε εμπιστευτικό.

[56] Βλ. πρόταση αριθ. 8 στην απόφαση του Διαμεσολαβητή στην ΟΙ/5/2020/MHZ:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/143108> [Σύνδεσμος].

[57] Ο όρος «φάση μετά την επιστροφή» αφορά την περίοδο μετά την αναγκαστική επιστροφή. Ο όρος «φάση μετά την άφιξη» αφορά την περίοδο μετά την εκούσια επιστροφή. Στην πράξη, και οι δύο όροι χρησιμοποιούνται εναλλακτικά.

[58] Άρθρο 8 παράγραφος 6 της οδηγίας 2008/115/EK σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών

[59] Σύμφωνα με το άρθρο 110 παράγραφος 4 του κανονισμού 2019/1896.

[60] Τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν είναι η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Ελβετία και το Λιχτενστάιν.

[61] Όπως απαιτείται από τον κανονισμό 2019/1896.

[62] Μετά την έρευνα του Διαμεσολαβητή στην υπόθεση 2273/2019/MIG:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/56157> [Σύνδεσμος].

[63] Σύμφωνα με «έγγραφο ελέγχου» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Θεσμών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, «[ο] ρόλος των ΕΟΑΔ στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο υπό το πρίσμα των πρόσφατων εξελίξεων στην ΕΕ» (δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2021).

[64] Οδηγία 2008/115/EK «Κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις διατάξεις ασφαλείας για τις κοινές αφαιρέσεις δια αέρος» — Παράρτημα της απόφασης 2004/573/EK του Συμβουλίου· το εγχειρίδιο επιστροφής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (παράρτημα της σύστασης C(2017)6505 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017H2338> [Σύνδεσμος] ·

Είκοσι κατευθυντήριες γραμμές για τις αναγκαστικές επιστροφές της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης

https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf
[Σύνδεσμος]

[65] Οι είκοσι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις αναγκαστικές επιστροφές αναφέρουν ότι οι αναγκαστικές επιστροφές θα πρέπει να τεκμηριώνονται πλήρως, ιδίως όσον αφορά τα μέσα συγκράτησης που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της επιχείρησης (σελίδα 58).

https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf
[Σύνδεσμος]

[66] Η Επιτροπή δήλωσε στο εγχειρίδιο επιστροφής του 2017 ότι τα συστήματα παρακολούθησης θα πρέπει να περιλαμβάνουν οργανισμούς/φορείς ανεξάρτητους από τις αρχές που επιβάλλουν την επιστροφή· οι δημόσιοι φορείς, όπως ένας εθνικός διαμεσολαβητής ή ένας ανεξάρτητος γενικός οργανισμός ελέγχου, μπορούν να ενεργούν ως παρατηρητές. Ωστόσο, φαίνεται προβληματικό να ανατεθεί ένας ρόλος παρακολούθησης σε μια υποενότητα της ίδιας διοίκησης, η οποία πραγματοποιεί επίσης επιστροφές/απομάκρυνση.

[67] Σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 3 του κανονισμού 2019/1896, οι συνοδοί «συλλογής επιχειρήσεων επιστροφής» παρέχονται από τη χώρα επιστροφής.

[68] Άρθρο 54.3 Κανονισμός 2019/1896

[69] Άρθρο 110 παράγραφος 5 του κανονισμού 2019/1896.

[70] Η απόφαση 6/2021 του διοικητικού συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2021, για τη θέσπιση ειδικών κανόνων για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του υπεύθυνου θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ομάδας τους:

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2021/MB_Decision_6_2021_adopting_special_rules
[Σύνδεσμος]

[71] Άρθρο 8 παράγραφος 1 της απόφασης 6/2021 του διοικητικού συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2021, για τη θέσπιση ειδικών κανόνων για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του υπεύθυνου θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ομάδας του: « Ο υπεύθυνος θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελεί μέρος της διοικητικής και διαχειριστικής δομής του Οργανισμού .»

[72] Άρθρο 110 παράγραφος 2 στοιχείο α) στοιχείο γ) του κανονισμού 2019/1896

[73] Ανησυχίες σχετικά με την ανεξαρτησία της παρακολούθησης των αναγκαστικών επιστροφών από τον Frontex εκφράζονται στην έκθεση σχετικά με την παρακολούθηση των αναγκαστικών επιχειρήσεων, την οποία συνέταξε ο Έλληνας Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο έργου του Διεθνούς Ινστιτούτου Διαμεσολαβητών. Όσον αφορά τη δεξαμενή παρατηρητών του Frontex (άρθρο 51 του κανονισμού 2019/1896), η έκθεση αναφέρει ότι η απαίτηση του άρθρου 110 του κανονισμού 2019/1896 να τεθούν όλοι οι παρατηρητές της εφεδρείας υπό την ιεραρχική εποπτεία του FRO και η πρόσληψη παρατηρητών θεμελιωδών δικαιωμάτων εσωτερικεύει το σύστημα παρακολούθησης στον Frontex: .

<https://www.synigoros.gr/resources/300521-ioi-monitoring-forced-returns-neo--2.pdf>
[Σύνδεσμος]

[74] Βλ. τη δήλωση του Frontex, παράγραφος 30 του παραρτήματος Ι.

[75] Βλ. την απόφαση της Διαμεσολαβήτριας στην αυτεπάγγελτη έρευνα OI/9/2014/MHZ (παράγραφος 41): <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/59740> [Σύνδεσμος].

[76] Το άρθρο 16.4 του κώδικα δεοντολογίας του Frontex για τις επιχειρήσεις επιστροφής και

τις επεμβάσεις επιστροφής έχει ως εξής: « Όταν είναι εφικτό και με την επιφύλαξη προηγούμενης συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων κρατών μελών, οι παρατηρητές αναγκαστικής επιστροφής μπορούν επίσης να παρακολουθούν εξ ονόματος άλλου κράτους μέλους που συμμετέχει σε επιχείρηση επιστροφής » (

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_Conduct_for_Return_Operations_and_Return_Operations.pdf [Σύνδεσμος]

[77] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την επιστροφή, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τους υφιστάμενους ανεξάρτητους φορείς παρακολούθησης, όπως οι εθνικοί οργανισμοί για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συνεργαζόμενοι μαζί τους ή ορίζοντας τους ως συστήματα παρακολούθησης της αναγκαστικής επιστροφής (παράγραφος 35): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0362_EN.html [Σύνδεσμος].

[78] Στην απάντησή του, ο Frontex συνόψισε τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Το παράρτημα 2 της παρούσας απόφασης περιέχει την παρούσα περίληψη.

[79] Οι πολιτιστικοί εμπειρογνώμονες μπορούν επίσης να παρέχουν διερμηνεία. Είναι ευαίσθητοι στους γλωσσικούς και πολιτιστικούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την κατεύθυνση της αμφισβήτησης.

[80] Αυτό συνεπάγεται τη διεξαγωγή «ενημερωτικών συνεντεύξεων με μετανάστες προκειμένου να συγκεντρωθούν πληροφορίες για την ανάλυση κινδύνου σχετικά με την παράτυπη μετανάστευση και άλλα διασυνοριακά εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων και της τρομοκρατίας(...) για την προβολή των παράτυπων μεταναστών και τον εντοπισμό νέων τρόπων λειτουργίας και μεταναστευτικών τάσεων που χρησιμοποιούνται από παράτυπους μετανάστες και διαμεσολαβητές/εγκληματικά δίκτυα (...) για τον εντοπισμό πιθανών υπόπτων που εμπλέκονται σε λαθραία διακίνηση ανθρώπων ή άλλο διασυνοριακό έγκλημα, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας(...)».

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2020/MB_Decision_1_2020_adopting_the_profiles_of_risk_assessment_criteria.pdf [Σύνδεσμος]

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι αιτούντες άσυλο είναι «μέλη μιας ιδιαίτερα μειονεκτικής και ευάλωτης ομάδας πληθυσμού που χρήζει ειδικής προστασίας» για την οποία υπάρχει « ευρεία συναίνεση σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο» . (M.S.S.v. Βέλγιο και Ελλάδα, σκέψη 251· Ταρακέλφ. Ελβετία, σκέψη 118· A.S. κατά Ελβετίας, παρ. 29· N.H. και λοιποί κατά Γαλλίας, σκέψη 162)

[82] Στο πλαίσιο υπόθεσης ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες αναφέρθηκε στα κενά του Frontex και των ελληνικών αρχών όσον αφορά την καταγραφή ασυνόδευτων παιδιών κατά την άφιξή τους στην Ελλάδα — Διεθνής Επιτροπή Νομικών (ICJ) και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE) κατά Ελλάδας (καταγγελία αριθ. 173/2018)

[83] Το Δικαστήριο της ΕΕ, στην απόφασή του στην υπόθεση C-36/20 PPU, δήλωσε ότι

«προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη διαδικασία εξέτασης στα σημεία διέλευσης των συνόρων και στις εγκαταστάσεις κράτησης, θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας» . (παράγραφος 76)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=ecli:ECLI%3AEU%3AC%3A2020%3A495>
[Σύνδεσμος]

[84] *συνοριακές διαδικασίες υποδοχής και αίτησης διεθνούς προστασίας , μελέτη που εκπονήθηκε το 2020 από τον Έλληνα Συνήγορο του Πολίτη για τη Δ.Ο.Ε. (σελίδα 11: « Η διοικητική κράτηση είναι ο κανόνας για τις συνοριακές διαδικασίες στην Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ισπανία, τη Σλοβενία και τις Κάτω Χώρες »).*